Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 26 | Łódź, Sroda, 30 Stycznia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך, כ"ז שבט תרצ"ה | № 26

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

געשטאָרבען רעדאַקטאָר לאַזאַר פוקס

שוין נאָכן שליסן דעם נומער האָבן מיר באַקומען די שרעקליכע ידיעה, אז ס'איז פון אונז אוועק אויף אייביג אין עלטער פון 43 יאָהר אונזער טייערער חבר, מיטגליד פון אונזער פער־לאַג און מיטרעדאַקטאָר פון אונזער „נייעם פאָלקסבלאַט" רעדאַקטאָר לאַזאַר פוקס.

מיר געפינען פאַר אונזער חוב מיטצוטיילן וועגן דעם שרעקליכן קלאַפּ אונזערע לעזער און דער גאַנצער יודישער באַפעלקערונג אין לאָדז.

מיר האָבן נישט נאָך די מעגליכקייט אָפּצו־שאַצן און אַרומצורעדן די אבדה, וועלכע ס'האָט געטראָפן אין דער ערשטער רייהע די משפחה פון פער־שטאָרבענעם, די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקס־בלאַט" און אַלע יודיש־קולטורעלע אינסטיטוציעס ביי אונז אין שטאָט.

רעדאַקטאָר פוקס איז קראַנק געווען עטליכע יאָהר אויף אַ הויכן בלוט־דרוק. פונדעסטוועגן האָט מען זיך בשום אופן נישט געקענט פאָרשטע־לען, אַז די קאַטאַסטראָפע איז אזוי נאָהענט. מיט אַ וואָך צוריק האָט דער טייערער פערשטאָרבענער באַקומען אַ מוח־פאַראַליטש און מעהר דאָס בעט נישט פערלאָזן.

ס'איז צו פריש די וואונד, דער ווערהטאָג איז צו שמערצליך, אַז מיר זאָלן קענען אין דעם שרעקליכן מאָמענט נאָך מעהר שרייבן וועגן דעם חשוב'ן און געאַכטעטן נפטר.

די לויה פון רעדאַקטאָר לאַזאַר פוקס וועט פאָרקומען מאָרגן, מיר וועלן וועגן דעם בעזונ־דער מיטטיילן. די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקס־בלאַט" וועט אין פערלויף פון היינטיגן טאָג שאַ־פען דעם לויה־קאָמיטעט. די געזעלשאַפטליכע אינ־סטיטוציעס, וועלכע ווילן אנטיילנעהמען אין קאָ־מיטעט דאַרפן זיך היינט מעלדן אין רעדאַקציע. דעלעגאַציעס, וועלכע ווילן אנטיילנעהמען אין דער לויה, דאַרפן מעלדן זייער אנטייל דורכ'ן טע־לעפאָן אויפ'ן נומער 71־224.

רעד. לאַזאַר פוקס איז געבוירען אין יאָהר 1892 אין מאָציעוו, וואָלין. געלערנט אין חדר און תלמוד־תורה און געענדיגט גימנאַזיע אין לאָדז, דאַן שטודירט מאַטעמאַטיק און יוריספרודענץ אין וואַרשעווער אוניווערזיטעט. זשורנאַליסטישע טע־טיגקייט אָנגעהויבן אַלס סטודענט אין „לאָדזער מאָרגענבלאַט", א. ר. פון ד"ר י. גאָטליב און ד"ר מוקדוני. בשעת דער מלחמה גענומען אַ טעטיגען אנטייל אין דער ציוניסטישער באַוועגונג, אַרומגע־פאָהרען איבער דער פראָווינץ מיט פאָרלעזונגען וועגן דער יודישער שפראַך, שול און ליטעראַטור, געווען איינער פון די גרינדער פון „יודישן שול־און פאָלקס־בילדונג־פעראיין" אין לאָדז, לייטער פון פאָלקס־אוניווערזיטעט ביים „פעראיין" און לעק־טאָר פון אַלגעמיינער און יודישער ליטעראַטור, בע־אַרבייט פיל מאַטעריאַלן אין פראַגע און פערוועגן פאַר'ן געבוירן פון יודישע פאָלקס־שולן און קור־סן פאַר דערוואַקסענע, געווען אַ מיטאַרבייטער פון „לאָדזער פאָלקסבלאַט". אין יאָהר 1917 איז ער געפאָהרען קיין רוסלאַנד און דאָרט געאַרבייט אויפן געביט פון פאָלקס־בילדונג. נאָכ'ן צוריקקומען קיין פוילען 1922 קאַנדידירט ער צום סיים אויף דער ליסטע נומער 11 פון די פ"צ, בשעת דער וואַהל־קאַמפּאַניע אַרעסטירט געוואָרען אויף אַ מיטינג, גע־זעסן 4 חדשים אין טורמע און באַפרייט געוואָרען לויט אַ פסק־דין פון געריכט.

אין יאָהר 1923 ווען עס איז געגרינדעט געוואָרען אונזער צייטונג „נייער פאָלקסבלאַט" איז דער פערשטאָרבענער געווען איינער פון די גרינ־דער און איז אַריינגעטרעטן אַלס מיטגליד פון רע־דאַקציע־קאָלעגיום. ער האָט געשריבן פאָליטישע אַרטיקלען א. פ. ל. פּראָנט. 1927 פערעפענטליכט ער אין דער צייטונג אַ גרויסע אַרבייט א. ט. „די, וועלכע אַזעוו האָט פעראַטען" — אויפ'ן גרונד פון אַ גרויסן מאַטעריאַל וועגן דער פּראָוואָקאַציע אין דער רוסלענדישער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג. אויפ'ן יודישן פּרעסע־צוזאַמענפאָהר אין ווילנע, יוני 1927, אויסגעוועהלט געוואָרען אין צענטראַל־ראַט פון דער יודישער פּראָווינץ־פּרעסע אין פוילען.

אין לאָדז געווען אין די לעצטע יאָהרען טעטיג אין דער געזעלשאַפטליכער אַרבייט, גרינ־דער און לאַנגיעהריגער פערוואַלטונגס־מיטגליד פון יודישן ליטעראַטן און זשורנאַליסטן־פעראיין, גרינדער פון דער יודישער סעקציע ביים זשורנאַליסטן־סינדיקאַט און איהר לאַנגיעהריגער פאָרזיצער, פאָרזיצער פון דער געזעלשאַפט „פריינד פון יודיש־וויסענשאַפטליכן אינסטיטוט" אין לאָדז, מיטגליד אין דער וויסענשאַפטליכער סעקציע ביי דער יודישער לאַנדקענטשאַפט־געזעלשאַפט, מיט־גליד פון יודישן טעאַטער־קאָמיטעט א. אַ. וו. די טעטיגקייט פון פערשטאָרבענעם וועלן מיר נאָך אָפּשאַצן אין מאָרגענדיגן נומער.

היינט פאַרטאָגס איז נאָך קורצע, שווערע ליידען געשטאָרבן אונזער ליבער און טייערער מאַן, זוהן, ברודער און שוואָגער

אליעזר (לאַזאַר) פוקס

אין עלטער פון 43 יאָהר

די לויה קומט פאָר מאָרגן דאָנערשטאָג, דעם 31 יאַנואַר, וועגן וואָס עס טיילט מיט איז אונענדליכען צער

די משפחה.

איז גרויס צער טיילן מיר מיט דער יודישער באַפעלקערונג אין לאָדז, אז היינט פאַרטאָגס איז גע־שטאָרבען אין עלטער פון 43 יאָהר דער מיטגליד פון אונזער פערלאַג, מיטגליד פון רעדאַקציע־קאָלעגיום

ב"ע

רעדאַקטאָר לאַזאַר פוקס

די לויה קומט פאָר מאָרגן, דאָנערשטאָג, ד. 31 יאַנואַר 1935

פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט"

„זאלען זיך די יודען נישט איינרעדען..."
דער „אנגריף" איז מתרה דייטשע יודען

בערלין, (יט"א) ענטפערענדיג אויף אַן אַרטיקעל פון דער „יודישער רונדשוי" שרייבט דער „אנגריף", אָרגאַן פון רייכס-פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטער ד"ר געבעלס, אז „דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם איז ענג פערבונדען מיט דער ראסען אידעע און אז דאָס דאָזיגע אינערליכע פערהעלט-ניש קען נישט אויפגעלעזט ווערען דורך וועלכע עס איז טעמים פון בעסערע געשעפטען".

די יודישע לידער אין בערלין — זעצט פאָר דער „אַנגריף" — זענען נוטה צו גלויבען, אז אַ ווירטשאַפטליכע בענעצונג פון דייטשלאנד איז עלול צו ברעכען די דאָזיגע פונדאַמענטאַלע קאָנצעפּציע פון נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם. דאָס איז דער געדאַנק, וועלכען די קורפירסטענדאם-יודען פערשפּרייטען אומעטום. אויב די יודען גלויבען באמת דעריך, ווילען מיר זיי באלד צום אָנהויב, רעכצייטיג וואָרענען, אז די דאָזיגע ריין-מאַרקסיסטישע קאָנצעפּ-ציע זאָל זיך זיי נישט איינוואָרצלען אין די מוחות ווייל אויב נישט, וועלען זיי זיך זעהר נישט אַנגע-נעהם ענטוישען.

די סאציאליסטען אין סאאר-געביט
הייסען זייערע חברים ווערען לאיאל

בערלין, 29 (ספ. טעל.) די פונקציאָנערען פון דער ס. ד. פּאַרטיי אין סאאר געביט האָבען ארויסגעגעבען אַן אויפרוף צו זייערע אנהענגער, אז מיט'ן מאָמענט, ווען ס'איז בעקאַנט געוואָרען דער רעזולטאט פון פּלע-ביסציט האָט די סאָציאַל דעמאָקראַטישע פּאַרטיי אויפגעהערט צו עקזיסטירען.

דער אויפרוף ווענדעט זיך צו די חברים מיט אַן אַפּעל, אז זיי זאָלען בלייבען אויפ'ן אָרט און זיך בעמיהען מיט זייער אויפפיהרען זיך, דיסציפּלין און נייטראַל און לאָיאַלע האנדלונג ערוווערבען זיך אכטונג, צו וועלכער דער בעזיגטער האָט רעכט.

אוואנטורעס אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.) אין פּאַרלאַמענט איז געקומען געלעכטער אין אַ וואָענד צו גרויסע אַוואַנטורעס, בעת דער דע-באַטע איבער דעם אַרבייטסלאָזען-פאָנד. פון דער גאַלעריע זענען געפאַלען פיגלעכע אויסרופן אויפן אַדרעס פון דער רעגירונג. ווען די פּאָליציי האָט געוואָלט באַזייטיגען דעם שטערער פון דער גאַלעריע איז ענטשטאַנען אַ סקאַנדאַל און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אז אויף דער גאַלעריע זענען געווען 40 מאַן, וועלכע האָבען אַנטיילגענומען אין דער אַנטי-רעגירונגס-דעמאָנסטראַציע.

די גאַלעריע איז אָפּגעליידיגט געוואָרען פון פּובליקום.

די שרעקליכע פאלגען פון די שטורם-ווינדען אין טערקיי

סטאמבול, 29 (ספ. טעל.) די שטורעם-ווינטען בושעווען ווייטער כמעט אין גאַנץ אייראָפּעאישער טערקיי. אין מאַרמאַראַ האָט מען ווייטער געפּיהלט אַן ערד-ציטעריש. אין דער געגענד פון אַדריאַ-נאָפּאַל האָבען די רעגענס און שנייען געבראָכען צו אַן אויסגוס פון די טייכען מאַריצאַ און טונדזשאַ. דאָס וואַסער האָט פערפליצט די געגענד.

„נישטא קיין קאנקורענץ-געגענזאץ צווישען דער לאגע פון יודען אין פוילען און אין דייטשלאנד"
ארטיקעל פון נעוויל לאסקי אין „דזשואיש קראניקל"

לאנדאן, (יט"א) דער פּרעזידענט פון „באָרד אָוו דעפּיוטיס" נעוויל לאסקי פערעפענט-ליכט אין „דזשואיש קראָניקל" אַן אַרטיקעל איבער זיין רייזע קיין אמעריקא און קומט צום אויספיהר, אז די דאָזיגע רייזע האָט אין איהם נאָכמעהר פערשטאַרקט די ריכטיגקייט פון זיין געגנערשאַפט לגבי דעם געדאַנק פון צונויפרופען אַ יודישען וועלט קאָנגרעס.

איך זעה נישט — שרייבט נעוויל לאסקי — קיין שום צוועק, וועלכען דער יודישער וועלט קאָנגרעס זאָל אין איצטיגען מאָמענט קענען דינען. וועלכער עס זאָל נישט זיין דער ווערט פון קאָנ-גרעס להבא, וואָלט ער אָבער אין איצטיגען מאָ-מענט געווען בלויז אַ געוועהר, וועלכען דייטשע פּראָפּאַגאַנדיסטען וועלען בחנם ארייננעקומען אין זייערע הענד און וועלען נישט דורכלאָזען קיין געלעגענהייט צו מאַכען פון איהם אַ געברויך.

אין אַ וועלט פול מיט שטורעמדיגע בעווע-גונגען זענען מיר אַ זעהר אומבעדייטענדער עלע-מענט — שרייבט נעוויל לאסקי. וועלכע מיינונגען מיר אליין זאָלען נישט האָבען וועגען אונזער חשיבות, קענען מיר אלץ נישט, אויב מיר האָבען נאָר וועלכען עס איז זין פאר פּראָפּאָרץ, ער-וואַרטען, אז אויך אנדערע זאָלען האָבען דיזעלבע מיינונג וועגען אונז. דאָס איז די שטעלונג פון יודיש אמעריקאַנער קאָמיטעט. דאָס איז אָבער נישט די שטעלונג פון יודיש אמעריקאַנער קאָנ-גרעס. און צווישען די ביידע שטעלונגען מוז מען וועהלען. איך האָב מיין וואהל שוין געמאַכט, און אין אמעריקא האָב איך גאָרנישט געהערט אַזוינס, וואָס זאָל בערעכטיגען, אז איך זאָל ענ-דערען מיין וואהל.

שרייבענדיג ווייטער וועגען דער נויטווענ-דיגקייט פון הילף פאַר יודען אין דייטשלאנד און פּוילען בעמערקט נעוויל לאסקי:

איך האָב געהאַט געשפּרעכען מיט די פיה-רער פון „דזשאָינט" און אנדערע פּערזאָנען וועגען דער לאַגע אין פּוילען, וועלכע בעאומרוהיגט דאָס אמעריקאַנער יודענטום פּונקט אַזוי שטאַרק ווי דעם יודישען קיבוץ אין ענגלאנד. די אמעריקאַנער פיהרער גיבען זיך גוט אָפּ אַ חשבון וועגען די שוועריגקייטען, וועלכע עס זעהט אויך דער ועד הקהלות. נישט זיי און נישט מיר קענען נישט ער-לויבען וואָס עס איז, וואָס וואָלט געפיהרט צו אַ קאָנקורענץ געגענזאַץ צווישען דער לאַגע פון די דייטשע יודען און פּוילישע יודען אָדער וואָס וואָלט געווירקט שטערענד אויף די ווייטערע בע-דערפענישען פון דעם יודישען קבוץ אין אמעריקע אָדער ענגלאנד.

2 יודען אויף 60 מיטגלידער
פון דער לעטלענדישער האנדעלס אינדוסטריע קאמער

ריגע (יט"א) צוויי יודען וועלען זיך געפינען אין דער האַנדעלס אינדוסטריע קאַמער אין לעטלאַנד, וועלכע איז איצט בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן פינאַנץ מיניסטער. סך הכל צעהלט די קאַמער 60 מיטגלידער.

שרעקליכע גריפּע-עפּידעמיע אין דייטשלאנד

בערלין, 29 (ספ. טעל.) די גריפּע, וואָס בושעוועט אין דייטשלאַנד האָט אויך נישט אויסגעמיטען בערלין און אויך די פּראָ-ווינץ. אין מעקלענבורג זענען פערמאַכט געוואָרען אַלע שולען.

אַמשאַרפסטען איז די גריפּע אין שווערין, וואו 50 פּראָצענט פון די שילער און לעהרער זענען קראַנק געוואָרען. אַן ענליכע סיטואַציע הערשט אין דייטש-פּאָמערן.

געעפענט דעם צייטווייליגען ווארשאווער שטאטראט

ווארשא, 29 (מעלפאַניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) היינט איז אָוונד איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון צייטווייליגען וואַרשעווער שטאָט-ראַט. די ערשטע רעדע האָט געהאַלטען דער אינערן-מיניסטער קאָטשאַלקאָווסקי. דאַן האָט דער פּרעזידענט סטאַושינסקי אָפּגעגעבען דעם טע-טיגקייטס-בעריכט.

באראן ראבערט דע ראטשילד
פרעזידענט פון דער יודישער קאנסיסטאריע אין פאריז

פאריז (יט"א) די יודישע קאָנסיסטאָריע אין פאַריז האָט אויף איהר לעצטער זיצונג גע-וועהלט אַלס פּרעזידענט אויפ'ן אָרט פון דעם פערשטאָרבענעם באַראָן עדמונד ראָטשילד, דעם באַראָן ראָבערט דע ראָטשילד.

אויף דעם אמט פון וויצע פּרעזידענט, וואָס איז ביז איצט געווען נישט בעזעצט, איז געוועלט געוואָרען ה' זשאַק זעע.

דער ערשטער וויצע פּאָרזיצער פון דער קאָנסיסטאָריע איז ה' זשאַק העלבאָנער.

דער ארבייטער-מאנגעל האמט-ווען די בוי-בעוועגונג אין תל-אביב

תל-אביב (יט"א) לויט דעם בעריכט פון דער „הסתדרות" ווערט געפּלאַנט צו בויען הייזער פאַר אַרבייטער און וועגען אין די אַרבי-טער-קוואַרטאַלען אין תל-אביב אויף אַ סומע פון 300.000 פונט.

די ענטוויקלונג פון דער בוי-בעוועגונג ווערט אָבער פערהאַמעוועט דורך דעם מאַנגעל פון מעטאַל אַרבייטער, האָלץ-אַרבייטער און אַנדערע קוואַליפיצירטע אַרבייטער.

שרפה אין אן'אמעריקאנישער קירך

ניו-יאָרק, 29 (ספ. טעל.) אין דער גרויסער קאַטעדרע אין מילוואָקי איז פון אַן'אומבעקאַנטער סיבה אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה. די קאַטעדרע איז געווען איינע פון די שענסטע קונסט-געביידעס. די שרפה האָט אָנ-געמאַכט גרויסע שאָדענס.

2000 בעשולדיגטע אין דער סטאוויסקי-אפערע

פאריז, 29 (ספ. טעל.) דער גענעראַל-פּראָקוראָר פאָרמולירט איצט אַ בעשולדיגונגס-אַקט געגען 2000 פּערזאָן, וועלכע זענען פערמישט אין דער סטאַוויסקי-אַפערע.

שרפה אין אקספארדער אוניווערזיטעט

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.) אַ גרויסע שרפה האָט פערניכטעט דעם בנין פון טעאָלאָגישען סעמינאַר פון דער אָקספאָרדער אוניווערזיטעט. די סעמינאַר-ביבליאָטעק איז אָפּ-געראַטעוועט געוואָרען.

מאנאטליכע טראמוואי-בילעטען
צו 22.50 צו בעקומען אין
„ORBIS"
פּיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

צו די הערען גנבים!
אין צווייטען אוסאַנד סקאַרבאָווי האָט מען נעכטען ביי מיר ארויסגענומען 8 אָבליגאַציעס פון דער פּאָזשיטשקע נאַראָ-דאָווי, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט, וואָרום זיי זענען נאָמענטליכע. איך בעט דערום זיך צו מיר צו ווענדען טעלעפאָניש נום 226-44. געגען בעלוי-נונג. דיסקרעציע געזיכערט.
269

דעם ה'
משה ווענגער און פרוי
צום געבורטס-טאָג פון זיין זוהנדעל
יצחק אלתר אנשעל
ווינשען מיר, אז זיי זאָלען זוכה זיין אי"ה צו דער בר-מצוה.
די מוזיקער: מעלאַדיסטאַ, יצחק פייגעלמאַן, פייז. קומנער
ברחנים: חיים יעקב ווינער, דוד מאַראַדייקאַ, יעקב בזשוזשטאָווסקי.
5999

ליטאגראפישע
דרוק-זאכען
קלישעס
צייכנונגען
מאטריצען
ליפערט די פ. דיאַמענט, לאדז
דרוקעריי
50 קיליוסקיעגאַ 50
טעל. 188-76.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פּאַלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאַמאַשאָ-ווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל. בעקומט מען נאָר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 בארוואַמיעסקא 5
טעל. 156-09
געדענקט, פּראַנט 2 שטאָק.
געדענקט, פּראַנט 2 שטאָק.
געדענקט, פּראַנט 2 שטאָק.

פאַר גאלד,
בריליאַנטען
און לאָמבאַרד-קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פיאלקא
פּיעטריקאָווער 7.

AMBULATORJUM
ZŁAMAN
(צובראָכענע קנאָכען)
מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן אָרט
לעטשניצע-פּרייזען
Dr. J. Lubicz
Poludniowa 9, tel. 183-17.

מיר דריקען אויס אונזער טיפ-סטען מיטגעפיהל
פרוי שליפמאַן
צוליב'ן טויט פון איהר אומפער-געסליכען פאָטער
הענעך בלאט נ"ע
זייט געטרייסט
שמואל בעטציג
פרוי און טאָכטער
הערשעל בעטציג
און פרוי.

Dr. Zygmunt
Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע האָט זיך איבערגעצויגען אויף
פּיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאַווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1⁵⁰—2³⁰ מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אויערן, נאָז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק-אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישע פון 11-1 און פון 5-8 אָוונט.

גרויסע אויפנאהמע ביי נחום סאקאלאוו
לכבוד דעם פוילישן אמבאסאדאר אין לאנדאן

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט פון דער וועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פון דער יודישער אגענץ נחום סאקאלאוו, האט איינגעארדנט אין לאנדאן א גרויסע אויפנאהמע לכבוד דעם פוילישן אמבאסאדאר ראטשינסקי מיט זיין פרוי.

אויף דער אויפנאהמע איז אויך געווען דער אויסערן־מיניסטער סיימאן מיט דער פרוי, דער קאלאניען־מיניסטער ליסטער, א רייה הויכע פערזענליכקייטן פון דער ענגלישער פאליטישער, ליטעראַרישער און ארטיסטישער וועלט. די מיטגלידער פון דער פוילישער אמבאסאדע, דיפלאמאטישער קארפוס און בעדייטענדע רעפרעזענטאנטן פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

אויף דער אויפנאהמע האט קאנצערטירט דער בעקאנטער פיאניסט ארטור רובינשטיין.

דאס אינטערנאציאנאלע מיליטער
פערלאזט נאך נישט דאס סאאר־געביט

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

אויף אן אנפראגע אין ענגלישן פארלאמענט האט דער מיניסטער סיימאן ערקלערט, אז די געגנט דארף, ווען די אינטערנאציאנאלע אפטיילונגען וועלן פערלאזן דעם סאאר־געביט, איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארן. דער מיניסטער האלט, אז דאס וועט פארקומען גלייכצייטיג מיט'ן איבערגעבן דאס סאאר־געביט צו דייטשלאנד.

בעקאנטער יודישער אינזשיניער מאיסעיעוו
בעקומט א הויכע אויסצייכנונג

ניו־יארק (יט"א) דער בעקאנטער יודישער אינזשיניער לעאן מאיסעיעוו, איז דורך דעם „אמעריקאנער אינזשיניערן־פערבאנד" בעשאנקען געווארען מיט דעם „נארמאן מעדאל", וואס איז די העכסטע אויסצייכענונג פון דעם דאזיגן פערבאנד. מאיסעיעוו האט דעם מעדאל בעקומען פאר זיין אפהאנדלונג איבער דעם „דזשארדזש וואשינגטאן בריק".

מאיסעיעוו איז בעקאנט נישט נאר אלס בעריהמטער אינזשיניער, נאר אויך אלס שריפטשטעלער און כלל טוער. אונטער'ן פסעוודאנים מ. לעאנטיעוו, האט ער פיל געשריבען אין דער יודישער פרעסע און איז נאך איצט טעטיג אין דער נאציאנאל־ראדיקאלער בעוועגונג.

מאיסעיעוו שטאמט פון ריגע, וואו ער האט געענדיגט דאס פאליטעכניקום. אבער צוליב זיין רעוואלוציאנערער טעטיגקייט האט ער געמוזט אין 1891 ענטלויפען קיין אמעריקא.

דא האט ער זיך צוערשט פערבונדען מיט דער אנארכיסטישער בעוועגונג און רעדאגירט דעם חודש זשורנאל „די פרייע געזעלשאפט". שפעטער האט ער געשריבען אין פועלי ציון ארגאן „יודישער קעמפער", אין דער אמאליגער „ווארהייט" און אין „צוקונפט".

מאיסעיעוו ווערט פערעכענט אלס איינער פון די גרעסטע בריק אינזשיניערן אין דער וועלט. ער איז געוועזן איינער פון די אינזשיניערן, וואס האבען אויסגעארבייט די פלענער פאר'ן מאנהעטען בריק אין ניו יארק; האט געהאלפען בויען דעם דעלעווער בריק און איז איצט איינער פון די הויפט אינזשיניערן פאר דעם נייעם סאן פראנציסקא בריק, די גרעסטע בריק אין דער וועלט, וואס וועט פעראייניגען סאן פראנציסקא מיט אוקלאנד.

אמעריקאנער אנטיסעמיטען־פיהרער
וויל ווערען פרעזידענט פון אמעריקא

וואשינגטאן, 29 (ספ. טעל.)

לואי מאקפאדען, דער בעקאנטער אמעריקאנישער אנטיסעמיטען־פיהרער פון דער רעפובליקאנישער פארטיי, האט ארויסגעשטעלט זיין קאנדידאטור פאר דער פרעזידענטשאפט פון די פעראייניגטע שטאטען פאר די וואהלען וואס וועלען פארקומען אין יאהר 1936.

מאקפאדען איז צוואנציג יאהר געווען א מיטגליד פון אמעריקאנער קאנגרעס. ביי די קאנגרעס וואהלען פון יאהר 1934 איז ער אבער דורכגעפאלען.

מאקפאדען האט ארויסגעגעבען זיין פראגראם, וואס איז דורכאויס אנטיסעמיטיש. ער פאדערט:

1) אז אין אמעריקא זאל הערשען קריסטענטום אנשטאט יודענטום; 2) אמעריקאניזם — אנשטאט קאמוניזם; 3) נאציאנאליזם אנשטאט אינטערנאציאנאליזם און 4) אינדיווידואליזם אנשטאט קאלעקטיוויזם.

דאס פראגראם איז פול מיט ביליגע אנגריפען קעגען די אמעריקאנער יודען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין דעם, אז זיי זענען קאמוניסטען און קאנטראלירען די פרעסע, דעם ראדיא, די אמעריקאנער רעגירונג און דעם פעלקערבונד.

מאקפאדען איז דער פערפאסער פון א רייה אנטיסעמיטישע ביכער און ער האט אויך פערעפענטליכט דיינע אנטיסעמיטישע רעדעס אין איינעם פון זיינע „ווערק" פערטיידיגט ער די „פראטאקאלען פון די זקני ציון".

שלום אש און סטעפאן צווייג
אנגעקומען קיין אמעריקא

ניו־יארק (יט"א) קיין ניו־יארק זענען אנגעקומען שלום אש און דער יודיש־דייטשער שריפטשטעלער סטעפאן צווייג.

אין א געשפרעך מיט פרעסע־פארשטעהער וועגען דער איצטיגער לאגע פון די יודען אויף דער וועלט האט שלום אש מיט גרויס פערביטערונג גערעדט וועגען דעם, אז טראץ די שרעקליכע רדיפות אויף יודען אין א רייהע לענדער און דער גרויסער טראגעדיע פון יודישען פאלק, איז נישטא קיין איינינקייט ביי יודען גופא.

סטעפאן צווייג האט אין א געשפרעך מיט פרעסע־פארשטעהער ארויסגערוקט דעם פלאן, אז אלע שריפטשטעלער און קינסטלער אויף דער וועלט, וועלכע זענען יודען, אונאפהענגיג דערפון אין וועלכער שפראך זיי שאפען, זאלען זיך ארגאניזירען אין א וועלט־פערבאנד.

דאנערשטאג וועט גערינג צו־ריקפאהרען קיין בערלין

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזן האלט מען, אז די יאגד אין ביאלאוויעזש וועט זיך ענדיגען מיטוואך אדער דאנערשטאג און דעמאלט וועלען די דיפלאמאטען, וועלכע בעהמען אין איהם אנטייל, צוריק קומען קיין ווארשא.

אין דעם טאג וועט צוריקפאהרען אין דייטשלאנד דער פרייסישער פרעמיער.

די אפענסיווע [illegible] יאפאנער

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי מעלדעט מען, די כינעזישע פרעסע בעטאנט, אז די יאפאנער האבען בעזעצט טשאר־טשא־טסע. אין טשאנג־לאנג, טאטאן און מינג־שאר־טאו זענען געשאפען געווארען ספעציעלע מיליטער־אפטיילונגען אונטער דער אנפיהרונג פון יאפאנישע אפיצירען.

רעוואלוציע אין אורוגוואי

מאנטעווידעא, 29 (ספ. טעל.)

פון אורוגוואי מעלדעט מען וועגען ווייטערדיגע אונרוהען, בעזונדערס אין דעפארטאמענט קא־נעלאנעס. די אונרוהען האבען דעם כאראקטער פון א בעוואפענטער רעוואלוציאנערער בעוועגונג. די טעלעפאנישע קאמוניקאציע מיט דעם דאזיגן דעפארטאמענט איז איבערגעריסען. די מאכט האט רעקווירירט אלע אויטאס, כדי איבערצופיהרען מיליטער־אפטיילונגען, וועלכע דארפען אנהויבען אן אקציע געגען די רעוואלוציאנערען. די פאליציי זוכט איין באנצען לאגער דעם אנפיהרער פון דער אפאזיציע גען. מארטינעז, וועלכען די רעגירונג האט בעשלאסען צו ארעסטירען.

געהיימע נאציאנאל־סאציאלי־סטישע טעראר־ארגאניזאציע
איז ענטדעקט געווארען אין ארגענטינא

בוענאס־איירעס, 29 (יט"א טעלעגר.)

די פאליציי האט דא ענטדעקט א געהיימע נאצי־סאציאליסטישע טעראר־ארגאניזאציע, וועלכע איז פון דער פאליציי ענערגיש ליקווידירט געווארען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, זענען די לעצטע באמבען־אטענטאטען אויף סינאגאגעס אויסגעפיהרט געווארען דורך די נאצישע טעראריסטען. אין דער שפיץ פון דער ארגאניזאציע זענען געשטאנען דייטשען, צווישען זיי איינינגע אויסלענדער. ס'זענען אדורכגעפיהרט געווארען ארעסטען.

פראנקרייך פערשטארקט די קאנטראל
אויף דער סאאר־גרעניץ

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

די גרעניץ־קאנטראל אויף דער סאאר־גרעניץ איז פערשטארקט געווארען. די פראנצויזישע מאכט לאזט אריבער אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע נאר א קליינעם פראצענט פליטים, נישט קוקענדיג אויף די וויזעס, וועלכע זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך דער קאנסולאר־מאכט.

דער פראנצויזישער פארלאמענט
וועגען לאוואלס רייזע קיין לאנדאן

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט האט דעפ. פראנקלין בויאן געהאלטען א זעהר שארפע רעדע געגען דער דייטשער בעוואפנונג אין צוזאמענהאנג מיט דער וויזיט פון פלאנדען און לאוואל אין לאנדאן. דעפ. בויאן האט אויסגעדריקט זיין מורא, אז אין לאנדאן קען קומען צו א הסכם, אז דייטשלאנד זאל זיך קענען בעוואפנען.

נאך אנ'ענטפער פון מינ. לאוואל האט בויאן געזאגט:

„ס'בלייבט נישט מעהר איבער ווי צו ווארטען אויפן רעזולטאט פון די לאנדאנער געשפרעכען, אבער איך בעט נאכאמאל דעם אויסערן מיניסטער, אז ער זאל אין לאנדאן נישט אונטערשרייבען קיין שום אפמאכען.

פאר דער וויזיט פון די פראנצ. מיניסטארען אין ענגלאנד

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

אין די פראנצויזישע פאליטישע קרייזן בעטאנט מען, אז די פראנצויזישע רעגירונג בעהמט נישט אויף זיך קיין שום פערפליכטונגען בעת דער וויזיט פון מין. פלאנדען און לאוואל אין ענגלאנד.

היינט וועט פארקומען א זיצונג פון מיניסטער־ראט, וואו ס'וועט אנגענומען ווערען א בעשלוס וועגען די ריכטליניען פאר דער פראנצויזישער דעלעגאציע.

לאוואל האט אויפגענומען דעם דייטשען אמבאסאדאר קעסטער און מיט איהם גערעדט וועגען דעם לאנדאנער וויזיט

איבער א מיליארד זלאטעם
בעטרעפען די שטייערען אין בודזשעט פון פינאנץ־מיניסטעריום

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די בודזשעט־קאמיסיע ביים סיים האט היינט צוגעטרעטען צו דער ווייטערדיגער דיסקוסיע איבערן בודזשעט פון די מלוכה־מאנאפאלען. ס'האט גענומען א ווארט דער וויצע פינאנץ־מיניסטער וואלנער, וועלכער רעדט ארום דעם זאלץ־מאנאפאל, ספירט־מאנאפאל, טאבאק־מאנאפאל א. אז. וו.

נאך דער רעדע פון רעפערענט דעפ. הוטען־טשאפסקי איז דער בודזשעט פון די מאנאפאלען אנגענומען געווארען מיט דער אויסבעסערונג פון רעפערענט צו העכערען דעם אפצאהל פון דער מלוכה־לאטעריע פארן מלוכה־אוצר ביז 100 טויזענד זלאטעס.

דאן איז מען צוגעטרעטען צום בודזשעט פון פינאנץ־מיניסטעריום. די שטייערען אויפ'ן קומענדיגען יאהר וועלען בעטרעפען 1 מיליארד מיט 24 מיליאן זלאטעס.

די אפאזיציאנעלע רעדנער האבען בערירט די שטייער־פראגע, קריטיקירענדיג דעם אפאראט פון פינאנץ־מיניסטער, וועלכער פיהרט א דורך די צובינדונג פון די שטייערען. האלטענדיג, אז די שאצונגען ווערען געמאכט נישט אין הסכם מיט די געזעצן. די רעדנער האבען זיך אויך בעקלאגט אויפ'ן אופן, ווי אזוי די שטייערען ווערען איינגעמאהנט.

הויכע פרייזען אויף ברויט
אין ארץ־ישראל

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

צוליב די הויכע פרייזען אויף ברויט, האט די עיריה בעשטימט א ספעציעלען בעאמטען, וועלכער וועט האבען די אויפגאבע אויסצוגעפינען די סיבות פון ברויט־מאנגעל.

בירגערמייסטער פון תל־אביב דיזענהאף
איז פולשטענדיג געזונד

תל־אביב, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

דער בירגערמייסטער מאיר דיזענהאף איז שוין היינט ארויס אין גאס אויף א שפאציר. ער האט זיך אויך בעטייליגט אין דער פייערליכער ערעפענונג פון א בילדער־אויסשטעלונג פון דער קינסטלערין חנה ארלאוו.

אין חיפה'ער שטאט־ראט

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

אלס פארשטעהער פון דער רעגירונג אין חיפה'ער שטאט־ראט, איז באשטימט געווארען דער קריסטליכער אראבער יוליוס כור.

דער באראנאווער רבי אין א"י

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

דער באראנאווער רבי פרידמאן איז היינט אנגעקומען קיין ארץ־ישראל.

זשאבאטינסקי וועגען דער מעגליכקייט
פון ארבייטסלאזיגקייט אין א"י

ניו־יארק, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

זשאבאטינסקי איז ארויסגעטרעטען אויף א מיטינג, ער האט ערקלערט, אז בלויז ביים „רונדען טיש" ביי א קאנפערענץ פון אלע פארטייען קען מען דערפיהרען צו א ציוניסטישער איינינקייט.

זשאבאטינסקי האט געווארענט פאר א קאטאסטראפע, אויב דער איצטיגער וואוילשטאנד זאל איינברעכען. שוין איצט דארף דער קרן־קימת און קרן־היסוד אנבעהמען מיטלען געגען א מעגליכער ארבייטסלאזיגקייט.

ענגלישער קעניג אפגעווארפען
בעגנאדיגונגס־בעטען פון אראבער

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ענגלישער קעניג האט אפגעווארפען די בעטע וועגען בעגנאדיגען איינינע אראבער, וואס זענען פער'משפט געווארען פאר בעטייליגען זיך אין די אונרוהען אין יאהר 1929.

דער קורס פון דער סטאבילי־זאציע־הלוואה שטייגט

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

אויף דער לאנדאנער בערזע האט די 7־פראצענטיגע פוילישע סטאבילזאציע הלוואה געשטיגען אויף 90 מיט א האלב. דאס איז דער העכסטער קורס זייט 2 יאהר.

דאנערשטאג — א זיצונג פון סענאט

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער סענאט־מארשאלעק האט צונויפגערופען א זיצונג פון סענאט אויף דאנערשטאג, דעם 31. יאנואר.

223 תימנער אנגעקומען קיין א"י

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

קיין ארץ־ישראל זענען אנגעקומען 223 תימנער יודען, וועלכע זענען געקומען אויף 100 סערטיפיקאטען.

GABINET DENTYSTYCZNY
Lek. Dty
A. Struńskiego
פיעטריקאווער 43, טעל. 165-20
אין טעטיג

וואס האט אויפגעטאהן די יידישע אימיגראציע אין פראנקרייך

(א בריף פון פאריז)

די פראגע וועגן דעם, וואס האט אויפגעטון די יידישע איינוואנדערונג אין פראנקרייך נאכ'ן וועלט-קריג, האט זיך לעצטנס געשטעלט פאר פארשיידענע יידישע קערפערשאפטן אין פאריז און אויך פון די ברייטע שיכטן פון דער יידישער איינגעוואנדערטער מאסע אליין.

די דאזיגע פראגען, וועלכע האבן א אינטערעס און באדייטונג, אז און פאר זיך, זענען געווארן אקטועל און האבן פארלאנגט אן ענטפער. לעצטנס אין צוזאמענהאנג מיט דער ענדערונג פון גאנצן פאליטישן קורס אין פראנקרייך אין באצוג צו אויסלענדער.

ביז באר די יידישע איינוואנדערער האבן זיך דערשראקן. אין אלע נאציאנאלע גרופן פון דער גרויסער אויסלענדער-מאסע אין לאנד האט אין ערשטן מאמענט געהערשט די זעלבע שטימונג פון פאניק און צומישונג. אפילו ביי אזעלכע גרופן, ווי די רוסישע און ארמענישע עמיגראנטן אין פראנקרייך, וועלכע האבן זייט יארן גע־באזעסן אין לאנד פון א זעלטענער גאסטפריינדשאפט, אלס אויסגעשפראכענע פאליטישע עמיגראנטן־גרופן, אפילו צווישן די דאזיגע מאסן איז די שטימונג געווען: צעטרודערונג און מורא.

וואס וועט פון אונז איצט ווערן? וואוהין וועלן מיר איצט געהן? וואס שטעהט אונז איצט פאר?

מעהר ווי וועלכע עס איז אנדערע אויסלענדער־גרופע אין פראנקרייך, האט די יידישע זיך דערפיהלט איינזאם. א מענגע פון קליינע און קליינטשיגע ארגאניזאציעס, א שלל פון סאסייטעס, וועלכע גרויסע, זאגאר, ארגאניזאציעס, אבער: אהן דער ארגאניזאציע.

אויפ'ן דרוק פון די יידישע מאסן, וועלכע זענען דירעקט געטראפן געווארן פון די רע־גירונגס־מאסמיטלען, אויפ'ן דרוק פון דער יידישער עפענטליכער מיינונג האט זיך דערנאך א ריהר געטון אין די יידישע ארגאניזאציעס — און מען איז צוגעטרעטן צו ארגאניזירן די פערטיידיגונג פון די אינטערעסן פון די איינגעוואנדערטע יידן.

די דאזיגע אקציע דויערט נאך און נישט פון איהר ווילן מיר היינט רעדען.

שוין גלייך פון אנהויב פון דער אקציע האט זיך געפיהלט א גרויסע פעראינטערעסירונג פון די ברייטע יידישע שיכטן אין איר.

אין דער ערשטער רייה זענען געקומען די יידישע פאך־גרופירונגען. זיי האבן די רעגירונגס־געזעצן דירעקט געדראהט דאן די גרופן פון קלענערע און גרעסערע יידישע אונטערנעהמער, וועלכע האבן געפרובט זיך ארגאניזירן, כדי צו קענען פערטיידיגן זייערע יידישע ארבייטער און קליענטעל.

אויף די ערשטע מאסען־פערזאמלונגען פון די דאזיגע גרופן האט זיך גלייך געשטעלט די פראגע:

וואס האבן מיר איינגעוואנדערטע יידן אויפ־געטון צו פראנקרייך'ס ווירטשאפטליך?

אין די קאמפיינען, וועלכע האבן געגרייט פערמארנדומס וועגן דער לאגע פון די איינגע־וואנדערטע יידן און בעפאדערט רעכט פאר זיי, האט מען זיך אויך גלייך אנגעשטויסן אויף דער אויבענדערמאנטער פראגע.

עס איז געווען ביי אלעמען דאס בעוואוסטזיין, אז פארלאנגענדיג א גערעכטע בעציהונג מצד דער מאכט צו אונזערע אימיגראנטן, פאדערן מיר נישט קיין חסד'ים, אפעלירן מיר נישט בלויז צו געפיהלן פון גערעכטיגקייט און גאסטפריינד־ליכקייט, נאר מיר זוכן אונזער רעכט.

די יידישע איינגעוואנדערטע מאסע אין פראנקרייך פון די פופצעהן יאהר נאך דער מל־חמה, האט עפעס אויפגעטון אין איהר נייער היים, איז אין איהר גרויסער מעהרהייט געווען א פראָ־דוקטיווער עלעמענט, האט ווירטשאפטליך גע־שאפן און געלייסטעט אזעלכעס, וואס איז געווען נוצליך און קענטיג פאר דער אלגעמיינער ווירט־שאפט פון לאנד.

יידישע פאך־פארשטעהער האבן גערעדט און אנגעוויזן אויף א גאנצער רייה פון פאכן און צווייגן, געשאפן און ענטוויקעלט הויפטזעכליך דורך די יידישע אימיגראנטן.

קליידער־קאנפעקציע פאר מענער און דאמען טריקאטאזש, מאראקינער, קאטשוק און לעדער־קאנפעקציע א. א. זענען אנגערופן געווארן אלס די קליין־אינדוסטריעלע צווייגן, וועלכע האבן צו פערדאנקען די איינגעוואנדערטע יידן, זייער ענטוויקלונג און וואוקס.

דער דאזיגער בעוואוסטזיין פון פערדינסטען און, ממילא, רעכט פאר פערדינסטען — איז גע־ווען און איז איצט אויך פאראן, ביי דער איינ־געוואנדערטער יידישער בעפעלקערונג.

און עס איז געווען נאטירליך, אז מען זאל ביים פאדערן פון אונזער רעכט ארויסרוקן דעם ארגומענט וועגן אונזערע פערדינסטען פאר דער אלגעמיינער פראנצויזישער ווירטשאפט.

אבער דא איז געשעהן א אונפארגעזעהענע שטערונג.

ווי אזוי דערוויזט מען דער ברייטער פראנ־צויזישער עפענטליכקייט, די פארשטעהער פון דער רעגירונג און די דערצי־יענדע פאליטישע קרייזן — אז מיר האבן ספעציעלע פערדינסטען פאר דער עקאנאמיק פון לאנד? אז אויב מען וועט די איינגעוואנדערטע יידן ארויסטרייבן אדער בע־גרעניצן זייער אקטיוויטעט, וועלן ליידן פי־צווייגן פון דער קליין־אינדוסטריע. און באס לאנד וועט האבן שאדן?

דער דאזיגן אזוי וויכטיגן און אזוי נוצ־ליכן מאטעריאל האט קיינער נישט. מען האט זיך געמוזט בעגנוגענען מיט ווערטער, מיט אנ־ווייזן זאכען, „וואס אלע ווייסן און פיהלן דאך“.

קיין דאקומענטארער, געפאסשטער מאטעריאל ווע־גן דעם איז נישטא.

קיינער האט אין פאריז נישט געשטודירט די עקאנאמישע לאגע און ראלע פון דער איינגעוואנ־דערטער יידישער מאסע, פאר די לעצטע פופ־צעהן יאהר. קיינער האט וועגן דעם קיין מאטע־ריאלען נישט געזאמעלט — נישט די אונצעהליגע געזעלשאפטן, די פאריזער, נישט קיין ספעציעלע קא־מיטעטן.

איצט איז שוין זיכער די צייט געקומען, אז דער דאזיגער בלויז זאל פערריכט ווערן. מען מוז צוטרעטן צו דער דאזיגער ארבייט, וועלכע איז נוצליך פאר אונז אליין און, ווער אויך דינען אויז אונזער קאמף פאר רעכט און גערעכטיגקייט.

עס מוז אין פאריז געשאפן ווערן אן עקא־נאמישע פארשונגס־קאמיסיע, וועלכע זאל זיך פערנעהמען מיט די אלע פראגען, וואס מיר האבען אויבען אנגעווארפען.

מיר מיינען א פארשונגס־קאמיסיע פון פא־ריז און פראנקרייך בכלל, — אויב עס וועט דאס מעגליך — וועלכע זאל עקזיסטירן ביי א צענטרא־לער יידישער ארגאניזאציע אין פאריז און וועל־כע זאל פון דער דאזיגער ארגאניזאציע ווי נויטיג מעגליך געשטיצט ווערן.

א. סוּיפמאן.

ליקווידאציע פון „סטאלינגראדער און מאסקווער צענטערס“

אינטערעסאנטע פרטים וועגן די לעצטע געשעהענישן אין סאוויעט-רוסלאנד

די לעצטע געשעהענישן אין סאוויעט-רוס-לאנד, די ערמארדונג פון קיראוו'ן דאס פערמשפטן די אלטע באלשעוויסטישע וועטעראנען זינאוויעוו'ן און קאמינעיעוו'ן אויף לאנגיעהריגע תפיסה, האבן ווידער געוועקט די אויפמערקזאמקייט פון אייראפא אויף די אינערליכע פאליטישע פער־העלטנישן פון סאוויעט-רוסלאנד. א קורצען איבערבליק וועגן די געשעהענישן געפינען מיר אין דער „גאז. פאל.“ אין א בריף פון מאסקווע פון דעם בעקאנטן קענער פון די סאוויעטישע פערהעלטנישן אטמאר.

ווי בעוואוסט איז דעם 24 ד. ח. פער־עפענטליכט געווארן דער לעצטער פסק-דין פון דער סעריע פראצעסן, וואס זענען געווען פער־בונדען מיט'ן אטענטאט אין לענינגראד און נעמ־ליך דער פסק-דין אויף דער אנפיהרונג פון דער לענינגראדער עקספאזיטור פון פאלקס-קאמיסאריאט פאר אינערליכע ענינים מיט דעם בעקאנטן מער־וועדיעוו אין דער שפיץ. נישט קוקענדיג, וואס לויט די מאטיוון פון פסק-דין, האבן די בעשול־דיגטע געוואוסט, אז עס גרייט זיך אנ'אטענטאט אויף קיראוו'ן און זיי האבן געהאט די מעגליכ־קייט צו ארעסטירן די פערשווערער, נאר זיי האבן פערנאכלעסיגט זייערע פליכטען, איז דער אורטייל געווען זעהר א מילדער: סך-הכל פון 2 ביז 3 יאהר קאנצענטראציע-לאגער.

אין דעם לענינגראדער אטענטאט אינטריגירט אממייסטען די פראגע, אויף וואס פאר א אופן ניקאלאיעוו האט זיך אריינבעקומען אין בנין פון סמאלנער אינסטיטוט. די פראגע איז געבליבען נישט אויפגעקלערט.

די צווייטע איבערראשונג איז געווען דאס צוריקקעהרען קאמינעיעוו'ן און זינאוויעוו'ן פון מיטען וועגס אויף זייער פערשיקונג אויף די סאַ־לאוויעצקער איגזלען און שטעלען זיי פאר א גרויס געריכט אין לענינגראד. אטמאר גיט צו, אז הגם די מאראלישע בעטייליגונג פון די געוועזענע פיהרער פון דער לינקער אפאזיציע אין אטענטאט, איז נישט אונטערליגען קיין שום ספק – האט מען דאך נישט געגלויבט. אז מען וועט זיי שטעלען פאר א געריכט. די ארטיקלען פון סאוויעטישען שטראף-קאדעקס, לויט וועלכע זיי זענען אנגע־קלאגט געווארן, זעהען פאר ענטוועדער טויט־שטראף — וואס לגבי די פיהרער פון דער לינקער אפאזיציע איז זי נאך קיינמאל נישט אנגעווענדעט געווארן, אדער, ביי מילדערנדע אומשטענדן, דריי יאהר תפיסה — און צום סוף ארויסשיקען פון די גרעניצען פון סאוויעט-רוסלאנד. די לעצטע שטראף האט אבער נישט געקענט קומען אין בע־טראכט, ווייל טראצקי, זינאוויעוו און קאמינעניעוו צוזאמען אין אויסלאנד, וואלט בעדייט די גרינ־דונג פון א „פירטען אינטערנאציאנאל“ מיט א דייטליכע אנטי-סאוויעטישע בעפארבונג. עס האט זיך דעריבער געענדיגט דערמיט, וואס פון די דריי אויבען-דערמאנטע מעגליכקייטען פון שטראף־קאדעקס, האט דאס געריכט אויסגעוועהלט א מיטלע שטראף — 5 און 10 יאהר תפיסה.

יערעגאלס איז די ענדערונג באלד נאך דער דראקאנישער „טשיסטקע“, בעת וועלכער עס זענען פון רעגירונגס-פארטיי בעזייטיגט געווארן כמעט 20 פראצענט פון איהרע מיטגלידער, א קאנספיראטיווע נישט נאר אפאזיציע-גרופע, נאר פשוט „קאנטררעוואלוציאנערע“ גרופע, געווען פאר דער איצטיגער אנפיהרערשאפט א טראגישע איבערראשונג.

ניקאלאיעווס רעוואלווער-שאס האט דער־פיהרט צו פארענדיקונג נישט נאר פון א ריין טע־ראריסטישען „לענינגראדער צענטער“ וואס אין בע־שטאנען פון יונגע עקספאנסיווע עלעמענטען, נאר אויך א פיהרענדען „מאסקווער צענטער“ מיט ער־פאהרענע, אלטע פארטיי-טוער און מיט זינאוויעוון אליין אין דער שפיץ.

לויט דעם בעשולדיגונגס-אקט איז די טע־טיגקייט פון „מאסקווער צענטער“ בעשטאנען אין פיהרען א אנטי-סטאליניסטישע פראפאגאנדע, ווי אויך אין אפהיטען זייערע קאדרען, זאמלען כוחות און פערשטארקען צווישען די מיטגלידער די שנאה צו דער פארטיי-אנפיהרונג. ווייטער איז „מאסק־ווער צענטער“ געשטאנען אין פערבינדונג מיט דער לענינגראדער גרופע, ווי אויך מיט די בעזונ־דערע סימפאטיקער אין אנדערע שטעט.

לויט דעם בעשולדיגונגס - אקט האט די אויספארשונג נישט פעסטגעשטעלט, אז דער „מאסקווער צענטער“ זאל האבען געגעבען זיין הסכמה אדער וועלכע עס איז אנווייזונגען אין דער ריכטונג אויסצופיהרען דעם אטענטאט אויף קי־ראוו'ן. אבער דער גאנצער כאראקטער פון זייער טעטיגקייט בעווייזט, אז זיי האבען געוואוסט וועגן די טעראריסטישע שטימונגען פון די מיטגלי־דער פון לענינגראדער צענטער און זיי האבען די דאזיגע שטימונגען אונטערגעהאלטען.

אטמאר ווייזט אן, אז די אפאזיציע האט זיך אין איהר טעטיגקייט בענוצט מיט צביעות. אזוי למשל, האט דער אנגעקלאגטער יעוודאקימאוו אין די ערקלערונגען, וועלכע ער האט אנגעגע־געבען פארן געריכט און אין וועלכע עס זענען ענטהאלטען די פארוואורפען, וואס די אפאזיציע רוקט ארויס געגען דער סטאליניסטישער רעגירונג אליין מודה געווען, אז זיי זענען נישט בעגרינ־דעט. למשל, די הויפט-פארוואורפען, אז די לאנד ווירטשאפטליכע קאלעקטיוויזאציע איז א „משוגעת און אוואנטורע“, די סקעפטישע אפשאצונג פון די ערפאלגען אויפ'ן אינדוסטריעלען געביט און אויך די קריטיק פון דעם פארסירענדען טעמפא פון די אינוועסטיציעס, וועלכע איז לויט דער מיינונג פון דער אפאזיציע צום שאדען פון די ארבייטענדע מאסען. יעוודאקימאוו האט אויפ'ן געריכט אויסגע־רעכענט די אלע פונקטען בעצייכנענדיג זיי אלס שקרים. אטמאר גיט צו דעם צו, אז דער געוועזענער סאוויעטישער בירגער גיט זיך אבער אפ א דין וחשבון, דאס אין די פארוואורפען איז פערהאן א געוויסער אמת, הגם זיי זענען שטארק איבערטריבען, קאנען דאך אפילו אביעקטיווע אב־סערוואטארען, וואס שטעהען פונדערווייטענס אנער קענען די קאלעקטיוויזאציע פון דער לאנדווירט־שאפט אין סאוויעט-רוסלאנד פאר א „משוגעת“. עס איז אויך אונמעגליך צו פערמעכען די אויגען אויף די גרויסע פארשריטען אויפ'ן געביט פון דער ניי-ענטשטאנענער סאוויעטישער אינדוסטריע.

3000 מאיל געגען 18

דראמאטישער עפיזאד פון דער פראנצויזישער קאלאניאל פאליטיק אין אפריקא

אנרי דע מאנפרעיד דער בעקאנטער שריפט שטעלער איינער פון די בעסטע קענער פון די לענדער ביים רויטען ים, פון אראביען און פון דעם סאמאלי לאנד, האט איצט פערעפנטליכט אין „אינטראסיזשאן“ א שפאנענדע שילדערונג פון א צוויי שעה'דיגען העלדישען קאמף פון דעם פראנ־צויזישען קאלאניאל אדמיניסטראטאר בערנאר, וועלכער איז אין א האפנונגסלאזען קאמף געפאלען אין א צוזאמענשטויס מיט א געוואלדיגער איבער מאכט.

אין א געגענד, וואס איז ענליך צו א מדבר, ליגט דער גרעניץ פאסטען דיקיל. בערנאר איז דארט געווען אדמיניסטראטאר. אונטער זיין בע פעהל האבען זיך געפינען נאר 50 סאלדאטען פון די איינגעבוירענע. די טעג איז אויפן פאסטען אנ־געקומען א ידיעה, אז דער אביסינישער שבט איסאמאר איז בעפאלען דעם שבט איסא, וואס גע פינט זיך אונטער דער פראנצויזישער הערשאפט, דער איבערפאל איז געווען זעהר א בלוטיגער און די בעפאלענע האבען זיך געווענדעט נאך הילף צו דעם קאלאניאל אדמיניסטראטאר בערנאר.

נישט קוקענדיג אויף דעם בעפעהל פון פראנ צויזישען גובערנאטאר זיך קיינמאל נישט אריינצו־מישען אין די סכסוכים צווישען די ווילדע שבטים, האט בערנאר געהאלטען, אז עס איז דא אנגא־זשירט פראנקרייכס כבוד און ער האט בע־שלאסען צו האנדלען. ער האט איבערגעגעבען דעם לייטענאנט דאנקראדי דעם פאסטען מיט 32 סאלדאטען און אליין איז ער מיט 18 מאן אין א לאסט אויטא אפגעפאהרען אין דער ריכטונג קיין מזרח אין דער דעה אפצושניידען די אביסינישע רויבער דעם ריקצוג. יעדער פון זיינע 18 סאלדא טען האט מיט זיך געהאט נאר 10 פאטראנען. אויף דער דאזיגער עקספעדיציע האט בערנאר מיט זיך נאך מיטגענומען דאס איינציגע מאשינען גע וועהר פון דעם גרעניץ פאסטען.

ווען די נאכט איז צוגעפאלען, האט דער אויטא ווייטער נישט געקענט פאהרען, ווייל דער וועג איז שוין א לאנגע צייט נישט בענוצט געווא רען. ער האט דעריבער איבערגעלאזט דעם אויטא צווישען די פעלדער און איז ווייטער מיט זיינע 18 סאלדאטען אוועק צופוס אין דער מדבר. הגם מען האט אויף זיי געשאסען אונטערוועגס, האט ער זיך דאך נישט אפגעשטעלט און איז געגאנגען ווייטער. באלד איז בערנאר מיט זיין אפטיילונג אנגעקומען אין דעם דארף מארציטא, וואו ער האט בעשלאסען איבערצווארטען די נאכט בכדי באלד צומארגענס אנהויבען דעם קאמף. ווי נאר אבער די זון דערהאט אויפגעשיינט האט בערנאר פעסטגע־שטעלט א געוואלטיגע איבערמאכט פון זיין געגנער.

בערנארס סאלדאטען האבען איבערגעצעהלט

(ווייטער זעה 6־טע זייט)

פייערליך בעעהרט דעם אנדענקען פון יודישען קעמפער פאר פוילענס פרייהייט יוזעף קוויאטעק

צו דער 25. יאהר־צייט פון יודישען קעמפער פאר פוילען'ס אומאפהענגיגקייט יוזעף קוויאטעק, איז דעם פערגאנגענעם זונטאג ארגאניזירט געווארען א פייערונג אין טעאטער „אטענעאום". די פייערונג האט ארגאניזירט א קאמיטעט אין וועלכען עס זענען געווען פארטרעטען די פ. פ. ס. „געזעלשאפט ארבייטער אוניווערזיטעט און פערבאנד פון געוו. פאליטישע ארעסטאנטען:

דער בעריהמטער פוילישער שריפטשטעלער אנדזשעי סטרוג האט כאראקטעריזירט קוויאטעק'ן אלס פיהרער פון דער בעפרייאונגס־בעוועגונג אין פוילען אין די ענטשיידענדע יאהרען פון דער ערשטער רוסישער רעוואלוציע. קוויאטעק איז ליידער ווייניג בעקאנט דעם היינטיגען דור, און זיין גייסט מאהנט פון קבר, אז מען זאל איהם דערמאנען. קוויאטעק, — ערקלערט אנדזשעי סטרוג — איז געווען א שטראהלענדיגער מענש, און אלע זענען ארומגעפאלען אונטער זיין השפעה און איהם געליבט. זיין סאציאליזם איז נישט געווען בלויז א דאקטרינע, א שכל־זאך, נאר איז געווען פערבונדען מיט א געפיהל, מיט ליבע צו אלע אונטערדריקטע. ווען ער האט גערעדט צו ארבייטער, האט ער זיך נישט געווענדעט צו די פון אויבען אראפ, נאר ער האט גערעדט צו זיי, ווי אן אייגענער.

קוויאטעק האט געהאט גרויס ווייסען און טאלענט, און ער וואלט געווען בכח איבערצולאזען נאך זיך וויכטיגע שריפטשטעלערישע ווערק, אבער ער האט עס נישט געטאן, ווייל ער איז איינגאנצען געווען ארייגעצויגען אין פראקטישע מעשים. אין בעפרייאונגס האט ער געהאט א גרויסע ווירקונג אויף די פוילישע קאלאניעס אין אויסלאנד, וואו ער האט אלעמען אנגעשטעקט מיט זיין גלויבען. יוזעף קוויאטעק האט פערדינט, אז אין דעם זעלבסטשטענדיגען פוילען זאל שטעהן לכבוד איהם א דענקמאל אין דער ארבייטער־שטאט לאדז, אדער אין ווארשא. עס וועט נאך קומען א צייט, ווען אזא דענקמאל וועט אויפגעשטעלט ווערען. הערויליש לעבט זיין גייסט און זיין זכרון צווישען די פוילישע פרייהייטס־קעמפער.

דעפוטאט באַרליצקי שילדערט דעם הינטערגרונד, אויף וועלכען עס האט זיך אפגעשפילט דער פרייהייטס־קאמף אין פוילען בעת דער ערשטער רוסישער רעוואלוציע. דער צאריזם איז געווען מעכטיג, און אפילו נאפאלעאן האט איהם נישט געקאנט פערשטערען. דאס לאנד איז געווען געקאוועט אין שנעע־בערג. דער ליבעראליזם פון איראפא האט אהין נישט אריינגעדרונגען. ערשט אונטער'ן דרוק פון דער רעוואלוציאנערער כוואליע פון די מאסען, האט זיך דער צאריזם א טרייסעל געטאן, און דער צאר האט ער געמוזט איינגעהן אויף הנחות. דער צאר האט דעם וועקסעל נישט בעצאהלט, און די ארבייטער האבען דעם וועקסעל איינגעמאהנט. יוזעף קוויאטעק האט ארגאניזירט דעם אלגעמיינעם שטרייק אין יאהר 1905, וואס האט זיך אנגעהויבען אין ווארשא און אויך ארומגענומען לאדז, זאגלעמביע און אנדערע געגענדען. אט א דאנק דער רעוואלוציאנערער כוואליע, און דער צופאלונג פון צארישען רוסלאנד, איז פוילען אויפגעשטאנען תחית־המתים.

זאן קושעסלאַווסקי, דערצעהלט, אז עס איז געווען א צייט אין ווארשא, ווען די פוילישע ארבייטער האבען קיין אנדערען רעדנער נישט געוואלט אויסהערען אויסער קוויאטעק'ן. ער איז געווען זעהר בעליבט און פאפולער אין די ארבייטער־קרייזען. ער האט זיך אויסגעצייכענט מיט א

(בריף פון ווארשא)

גרויסען אינטעלעקט און מיט העלדענמוט. קוויאטעק'ן האט אויסגעגעבען אין ווארשא דער פראָוואקאטאר באקאי, וועלכער האט בוזיצער'ן געליפערט א טייל מאטעריאל וועגען די פראוואקאטארען פון דער אכראנע. בעת'ן ארעסט, האט קוויאטעק ארויסגעוויזען א גרויסען מוט. די רוסישע זשאנדארמען פלעגען שלאגען אויף דער גאס מכות־רצח די ארעסטירטע, קוויאטעק, וואס האט ביי זיך געהאט געווער און פראקלאמאציעס, האט ענערגיש אויסגערופען: איך בין דער פיהרער פון די פ. פ. ס., — און די זשאנדארמען האבען זיך דערשראקען פאר'ן „באטשאלניק" פון די רעוואלוציאנערען, און מען האט איהם איבערגעגעבען אין די הענט פון אן אפיציר, וועלכער האט איהם

שוין העפליך בעהאנדעלט בעת'ן ארעסט.

איצט, אויף דער אקאדעמיע, געפינען זיך אין זאל די קרובים פון קוויאטעק'ן, ווי אויך זיינע חברים פון טורמע און מיטגלידער פון די פ.פ.ס., וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער דעמאנסטראציע אויף גזשיבאוו. דאס לעבען פון קוויאטעק'ן איז געווען זעהר טראגיש, און זיין אינטימע טראגעדיע איז בעקאנט צווישען זיינע נאהענטע. ער איז יונג געשטארבען, קוים 34 יאהר אלט, אבער זיין אנדענק וועט לאנג בלייבען.

קוויאטעק האט געשטאמט פון א יודישער קליינבירגערליכער פאמיליע אין פלאצק, האט ער תמיד זיך געפיהלט אלס פאליאק און געקעמפט פאר פוילענס אומאבהענגיגקייט. ער איז אבער, נישט געווען קיין אסימילאטאר. ער האט געא־בייט צווישען דער יודישער יוגענד, און א'עיפאר האט מען איהם פערמשפט צום ערשטען מאל אויף איניגע יאהר טורמע.

אויף דער אקאדעמיע האט מען אויך פערקיפט קוויאטעק'ס א בראשור וועגען דער „יודען פראגע"

די בראשור, איז ערשינען אין יאהר 1904 אין גאליציען אונטער'ן פסעודאנים ט. ווילענסקי, אין דער דאזיגער בראשור, וואס איז ערשינען מיט העכער דרייסיג יאהר צוריק, בעריהרט שוין קוויאטעק דעם וואקסענדען ראסיזם. ער בעקעמפט דעם ציוניזם און דעם „בונד", אבער ער זאגט זיך ארויס געגען צוואנגס־אסימילאציע און פאר א קולטור־ארבייט צווישען יודען אויף פויליש

ביי דער איצטיגער שוידערליכער אנטיסעמיטישער שטימונג, וואס די יודען־פרעסע־שע עג־דעקעס פערשפרייטען, אונטער דער ווירקונג פון די היטלעריסטישע העצערישע ראסען־טעאריע, איז די דעמאנסטראטיווע פייערונג פון א יודישען קעמפער פאר פוילענס פרייהייט אין דער צייט פון דער צארישער פערשקלאפונג, א שטיקעל טרייסט און בעווייזט אויך, אז דאס פוילישע געוויסען איז נאך נישט איינגאנצען פערפעסטעט מיט דער יודען־שנאה און, אז מען שאצט אן דעם ווערט פון יודישען בלוט, וואס יודען האבען פערגאסען איצ'ים קאמף פאר פוילענס בעפרייאונג.

„א ניי פאלק שמידט פאר זיך דא א ניי לעבען"
טאמאס מאז ווענען יודענטום אין ארץ=ישראל

פראג (יט"א) ווילענדיג די לעצטע טעג אין פראג, האט דער בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער און נאבעל=פריין=טרעגער, טאמאס מאן, אויפגענומען א פארשטעהער פון דער יודישער „זעלבסטוועהר", וועלכען ער האט אפגעגעבען א קורצע ערקלערונג וועגען זיין שטעלונג צום יודענטום. טאמאס מאן האט ערקלערט צוו. אנד.

אנטיסעמיטיזם איז די טפשות'דיגסטע האלטונג, וועלכע עס קען פערנעהמען א בעוואוסטזיניגער מענש. אנטיסעמיטיזם איז די חרפה פון יעדען געבילדעטען און קולטורעלען מענש. מען קען דאך נישט סתם אזוי לייקענען דעם פאקט, אז דאס יודענטום, צו וועלכען עס איז שפעטער צוגעקומען דאס גריכענטום, האט געשאפען די יסודות פון דער מערב־קולטור. וואס איז דען דאס קריסטענטום אנדערש ווי גייסטיגע פרוכט פון יודענטום.

דאס גראד מיר אלס שריפטשטעלער איז דאס יודענטום אויסערסט, סימפאטיש, — דאס וועט יעדערער מוזען בעגרייפען. ווייל דורך די רעליגיעזע יסודות פון יודענטום איז די יודען געגעבען די טיפע סימפאטיע און צוגעגייגטקייט צו אלץ, וואס איז גייסטיג.

ווענען די איינדרוקען פון זיין לעצטען בעזוך אין א"י האט טאמאס מאן ערקלערט:

איך האב געשפירט, אז איך געפין זיך ווירקליך אינמיטען פון א פאלק, וואס פילט און דענקט נאציאנאל, א פאלק, וואס האט זיך מיט אנ'אונגעהייערען מוט אפגעטיילט פון דער ציוויליזאציע, כדי אנצוהויבען פון בראשית און כדי זיך צו שאפען א וועלט, אין וועלכער בענקשאפט און אידעאל זאלען זיך געשטאלטען אלס ווירקליכקייט. ווען איך האב געזעהן די דאזיגע יונגע יודען אין זייער זעלבסטבעוואוסטער נאציאנאלער געשלאסענהייט און פרייהייט, ווען איך האב בעוואונדערט די דאזיגע זעהר אויסגעשפארטעוועטע און מוסקול־געזונטע געשטאלטען אין זייער נאציאנאלער אנגריסיוויטעט, דאן האב איך געפיהלט, אז דא ווערט געפארמט א לאנד מיט ווילען און מיט דער מחשבה אויף דער צוקונפט. איך בין אויך געווען אין עטליכע קבוצים. דער מוט און די אקטיוויטעט! — און צוליב דעם אויך אמת'ער — אידעאליזם האבען מיך ערשיטערט. א ניי פאלק, וואס האט אויפגעהויבען זיין גייסטיגען פרצוף און וואס פערשטעהט פונדעסטוועגען צו מענטשען זיינע הענד, שמידט זיך דא א ניי לעבען. דאס איז א לעבען, וואס איז געבונדען מיט דער ערד, גרייט אין דער צוקונפט און וועט האבען זיין ווייטע תקומה!

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צענעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד.
זונטאג און יום־טוב פון 9–11 בייטאג
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

„מען דארף זיך נישט נארען, אז דער אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד וועט נאכלאזען",
שרייבט איטאליענישער זשורנאליסט פון בערלין

רוים, (יט"א) דער בערלינער קארעספאנדענט פון „גאזעטא דעל פאפאלא", פיעטרא סקלארי, פערעפענטליכט א לענגערען ארטיקעל וועגען דער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד און פיהרט אויס, אז מען טאר נישט ערווארטען, דאס דער דייטשער אנטיסעמיטיזם וועט ווערען אבגעשוואכט. סקלארי, וועלכער האט מיט עטליכע יאהר צוריק נאך פאר היטלערס קומען צו דער מאכט, געהאט אנ'אינטערוויו מיט'ן היינטיגען פרייסישן פרעמיער גענעראל געריגג, דערמאנט, אז בשעתו האבען מענשען נישט געוואלט גלויבען, דאס דער נאציאנאל־סאציאליזם וועט, קומענדיג צו דער מאכט, קאנסעקווענט דורכפיהרען זיין אנטיסעמיטיש פראגראם.

עס וואלט געווען א טעות, שרייבט פעטרא סקלארי, צו האבען איצט וועלכע עס איז אילוזיעס אז דער אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד וועט נאכלאזען. ווייל וואס מעהר דער היטלעריזם מוז זיך אבזאגען פון די איבעריגע פונקטען פון זיין פראגראם, אלס פעסטער וועט ער זיך האלטען אן עקסטרעמען אנטיסעמיטיזם און צושרייבען אויפ'ן חשבון פון די יודען אלע דורכפאלען פון היטלעריזם. די אנטיסעמיטישע טעאריע, פערענדיגט דער איטאליענישער זשורנאליסט, וועלכער איז אזא שטארקער שטיצפונקט פון דער נאצי־פארטיי, וועט אויך להבא זיין אנ'אויסהילף פאר'ן היטלעריסטישן שטאט.

גאלד און טויט
מערקווירדיגע געשיכטע פון א מערדערין און איהר בלוטיגער סוף
פון י. עסטערזאן

(4

ס'האט נישט לאנג געדויערט און ס'האט זיך בעוויזען אנ'אגענט אין איהר הויז און גענומען איהר איינרעדען אז זי זאל אויסנעהמען א פייער־פאליסע. בעלא האט זיך אויף א קורצען אופן געמאכט דעם אנשטעל, אז זי דארף עס נישט. „צו וואס א פאליסע? וואָר וועט ביי מיר מאכען א פייער? איך בין זעהר פארזיכטיג ביי מיר אין הויז" — האט זי געזאגט. אבער פונדעסטוועגען האט זי ארויסגענומען א צעהן טויזענט דאלערדיגע פאליסע. אט אזוי זענען אוועק דריי חדשים, און פלוצלינג האט מען איינמאל דערזעהען ווי פלאמען רייסען זיך פון בעלאס הויז, זי אליין איז געשטאנען אין גאס און געבראכען די הענט, מען האט זיך אפילו געוואונדערט וואס דער פייער האט זיך אזוי שנעל פערשפרייט. אז מען האט די פלאמען נישט געקאנט איינלעשען, די פייער־אסעקוראציע קאמפאניע האט אפילו געסטראשעט מיט אנ'אונטערזוכונג — אבער דער סוף איז געווען אז בעלא האט געקראגען די צעהן טויזענד דאלאר.

און — זי איז צוריק אוועק קיין שיקאגא.

זי האט זיך דארט ווידער בעגעגענט מיט יאהאן אב'ן, ווידער האט ער איהר געמאכט א פארשלאג חתונה צו האבען, און ווידער האט די זיך ענטזאגט, געשעפטען פיהרען מיט איהם איז זי געווען צופרידען. אבער זי האט זיך געשראקען פאר זיין גיפט־מישעריי, זי האט אפגעקויפט א געוועלב ערגעץ אויף דער וועסט־סייד און בעשלאסען דערווייל צו לעבען רוהיג און שטיל, אט אזוי איז א־וועק א יאהר. אונטער אנ'אנדער נאמען. איינמאל ביינאכט האט פלוצלינג אויסגעבראכען א פייער אין געוועלב און זי האט ווידער בעקומען עטליכע טויזענט דאלאר, יאהאן האט זיך דערוואוסט וועגען דעם פייער, ער איז געקומען זי בעזוכען און האט איהר איינגערעדט אז זי זאל צוזאמען מיט איהם אפקויפען א פארם, וועלכע איז שוין געווען עטאבלירט עטליכע יאהר צייט אין שיקאגא. אהין האבען אומפערהייראטע מאמעס געבראכט זייערע אומגעזעצליכע קינדער, פון וועלכע זיי האבען געוואלט פטור ווערען, אדער מען זאל זיי דערציהען ביז זיי וועלען אויסוואקסען, בעלא האט געפיהרט די בייבי־פארם מיט דער הילף פון יאהאן אד'ס א שוועסטער־קינד א יונג מיידעל, א יתומה'לע מיט'ן נאמען הילדא וועמען זי האט מיטגענומען מיט זיך פון אסטין.

און דארט האט פאסירט א זאנדערבארע זאך. דער מוטער־אינסטינקט האט זיך דערוועקט ביי בעלא און זי האט אדאפטירט דריי פון די אומגליקליכע קינדער אין יונגעלע און צוויי מיידלעך, די דריי קינדער האט זי באמת ליב געהאט. און גלייך באלד'עם האט זי אינגאנצען אויפגעהערט זיך צו אינטערעסירען מיט די אנדערע קינדער אויף איהר פארם. פלוצלונג האט זיך ווייט פערשפרייט א מגפה צווישען די קליינע קינדער, א סך זענען געשטארבען. דער אמת איז, אז בעלא האט פאר א געוויסען פרייז געפעלט, אז זיי זאלען אפגעראמט ווערען פון וועג. די געשעפטען זענען געגאנגען גאנץ גוט. בעלא האט זיך אפגעשפילט פון דעם געשעפט און מיטגענומען איהרע דריי אדאפטירטע קינדער און הילדאן, און זי איז אוועק אין שטעטעל לאפארט, אינדיאנא און בעשלאסען צו קויפען א פארם. בעלא, וועלכע האט פריהער זיך געזאגט צו אנטלויפען פון איהרע עלטערען'ס פארם און שווערען, האט איצט דווקא געוואלט זיך בעזעצען אויף דער ערד.

זי האט אנגעקוקט א סך פארמס. און איינע א גרויסע, מיט א דזשיגער הויז אינמיטען פעלד איז איהר שטארק געפעלען געווארען און דערצו האט זי די פארם געקאנט קריגען פאר א זעהר ביליגען פרייז זי האט געוואלט דערגעהן פארוואס די פארם איז אזוי ביליג, און זי האט זיך דערוואוסט אז קיינער וויל די פארם נישט קויפען, פארוואס? אין דעם הויז האט פאסירט א שוידערליכער מארד, א פארם־ארבייטער אין פלוצלינג משוגע געווארען און האט דער־הרגעט א פאמיליע פון זיבען מענשען.

„וואס ארט עס מיר" האט זי געזאגט, „איך בין נישט פון די שרעקעדיגע", און בעלא האט געקויפט די דאזיגע פארם.

די צווי פרויען און די מענער, וועלכע זענען געזעסען ביי דעם טישעל, זענען געווען אזוי גע־שפאנט פון דער דערציילונג, וואס לייטענאנט ט' האט דערציילט, אז זיי האבען זייערע אויגען נישט גע־קענט אראפנעהמען פון איהם, איך אליין בין אויך ווי צושמידט געווארען צו דעם ארט, איך האב גע־הערט גענוג סענסאציאנעלע געשיכטעס אין מיין לעבען, אבער קיינע פון זיי האט זיך נישט געקאנט פערגלייכען צו דער געשיכטע וואס דער געהיים־פאליציסט האט דערציילט.

„דענקט איהר, אז דער פאקט, וואס בעלא האט זיך אריינגעצויגען אין א הויז, וואו א מארד איז פאנגעגאנגען געווארען האט געהאט א ווירקונג אויף איהר כאראקטער, אדער האט געקאנט ווירקען אויף איהר כאראקטער?" האט איינע פון די פרויען געפרעגט.

דער לייטענאנט האט גאנץ ערנסט געזאגט: עס זענען דא מענשען אין דער געהיים־פאליציי וואס האבען דעם איינדרוק, אז אין דעם הויז, וואו א מארד איז בעגאנגען געווארען, פיהלט זיך עפיס פון דעם מארד, אפילו ווען אנדערע מענשען ציהען זיך אהין אריין, מענשען וואס זענען אבערגלויביג זענען אפילו זיכער, אז די נשמות פון די דערמארדעטע, פלאטערען ארום אין דעם בעטרעפענדען הויז, אלעמאל קאן איך איך שוין בעצייטענס זאגען, אז בעלא איז געווארען פשוט אנגעטאן מיט'ן מארד לוסט אזוי שנעל ווי זי האט זיך אריינגעצויגען אין דער פארם. זי איז געווארען נאך ערגער פון דעם „בלויבארד" אדער פון לאנדרו, ווי איך האב אייך אנהויב געזאגט.

און איצט הערט ווייטער די געשיכטע.

ווען בעלא האט זיך בעזעצט אויף איהר גרויסער פארם מיט איהרע דריי קינדער און הילדאן, איז זי גלייך געווארען טעטיג אין דער קירך און אין די צדקה אנשטאלטען, זי האט געגעבען צדקה מיט א ברייטער האנט. זי האט אביסעל איבערגעבויט דאס הויז, אריינגעטראגען נייע מעבעל, און שפעטער אביסעל געווארפען אנ'אויג אויף א רייכען פארמער מיטן נאמען פיטער גאנעס, בעלא איז געווען באך אליין שעהן און גאנעס האט געזעהען אז זי פיהרט אזא צניעות'דיג, פיין לעבען, האט עס נישט לאנג געדויערט און ער האט מיט איהר חתונה געהאט, זיי האבען געלעבט זעהר גליקליך צוזאמען און אין דעם גאנצען געגענט האט מען גערעדט וועגען דעם טען־צופרידען פאר'ל. איינמאל האט אבער פאסירט א שוידערליכער אומגליק אויף דער פארם: א האק־מעסער איז אראפגעפאלען פון א פאליצע אויף גאנעס'ען, ווען ער איז געזעסען אין קיך און געלייענט א ראמאן. ער איז געשטארבען א האלבע שעה נאך דעם ווי א דאקטאר איז געבראכט געווארען, מען האט זיך שטארק געוואונדערט, ווי אזוי דאס האק־מעסער איז אראפגעפאלען אויף גאנעס'עס קאפ, אבער עס איז נישט געווען קיין חשד, אויף דער פרומער, טעטיגער צדקה־וואלטעטערין, בעלא גאנעס מען האט נאר בעדויערט איהר ווילדע שיקזאל.

(פארטזעצונג קומט).

קאנסטיטואירונג פון דער נייער ירושלימער שטאט-פערוואלטונג

דער אינצידענט ארום דער יודישער קאנדידאטור אויפ׳ן אמט פון וויצע-שטאט-פרעזידענט. — די צוויי קאנדידאטן אויפ׳ן דאזיגן אמט. — ווי אזוי דער אינצידענט איז ליקווידירט געווארן

ירושלים, די קאנסטיטואירונג פון דער נייער ירושלימער שטאט-פערוואלטונג און די נאמינאציע פון דעם יודישן וויצע-שטאט-פרעזידענט האט ארויסגערופן א רייהע שווערע פערוויקלונגען.

נאכדעם ווי דאס געריכט האט אפגעווארפן דעם פראטעסט פון דעם געוועזענעם ירושלימער שטאט-פרעזידענט נשאשיבי געגען די וואה־לען אין דעם ערשטען וואהל-קרייז, וואו ער האט קאנדידירט און איז דורכגעפאלען, — האט די רעגירונג בעשלאסען צו נאמינירען אלס נייעם שטאט-פרעזידענט דעם ד״ר חוסיין כאלדי, וועל־כער האט קאנדידירט אין דעם דאזיגען וואהל־קרייז געגען נשאשיבין און איז דארט געוועהלט געווארען.

גלייכצייטיג מיט דער נאמינאציע פון ד״ר כאלדי איז אויך פערעפענטליכט געווארען די נא־מינאציע פון 2 וויצע-פרעזידענט׳ן פון דער שטאט. אלס ערשטער וויצע-פרעזידענט — דער ניי-געוועהלטער יודישער ראטמאן אדוואקאט דניאל אסטער און אלס צווייטער וויצע-פרעזידענט — דער קריסטליכער אראבער יאקוב פאראזש.

די נאמינאציע פון ה׳ אסטער איז אויפגע־נומען געווארען מיט אונצופרידענהייט דורך דעם יודישן פעראייניגטען קאמיטעט, וועלכער פיהרט אן מיט דער יודישער פאליטיק אויפן געביט פון דער ירושלימער שטאט-פערוואלטונג און וועלכער בעשטעהט פון די פערטרעטער פונם ועד הלאומי, פון דער ירושלימער קהלה און פון דער לייטונג פון „אגודת-ישראל״.

דער דאזיגער קאמיטעט האט שוין פון א לענגערער צייט בעהאנדעלט צוזאמען מיט די ניי-געוועהלטע יודישע ראטמענער די פראגע וועגען דעם יודישן קאנדידאט אויפן אמט פון וויצע-שטאט-פרעזידענט. עס זענען ארויסגערוקט געווא־רען 2 קאנדידאטען. איינער פון זיי איז געווען דער בעקאנטער און אנגעזעהענער יודישער גע־זעלשאפטליכער טוער ה׳ חיים סאלאמאן, וועלכער האט שוין געהאט פריהער פערנומען דעם אמט פון וויצע-שטאט-פרעזידענט און האט זיך אפגע־זאגט בעת די גאנצע יודישע פערטרעטונג האט זיך געהאט צוריקגעצויגען פונם פריהערדיגען ירושלימער שטאט-ראט. דער צווייטער קאנדידאט איז געווען ה׳ דניאל אסטער, דער פארזיצענדער פון דער יודישער שכונה „רחביה״ אין ירושלים און א בעקאנטער און ריהרעוודיגער געזעלשאפט־ליכער עסקן.

אין די פערשידענע אפשטימונגען, וואס זע־נען איבער די ביידע קאנדידאטורען פארגעקומען אין דעם פעראייניגטען יודישן קאמיטעט פאר די ענינים פון דער שטאט-פערוואלטונג האט יעדעס מאל בעקומען די מעהרהייט די קאנדידאטור פון ה׳ חיים סאלאמאן. אבער אין דער לעצטער מינוט הערט פאר דעם עצם אקט פון דער נאמינאציע, ווען די פראגע איז ווידער געשטעלט געווארען צו אפשטימונג צווישן די יודישע ראטמענער, הא־בען זיך די שטימען געטיילט אויף צוויי גלייכע טיילען און ביידע קאנדידאטען האבען בעקומען צו דריי שטימען יעדער. דער פעראייניגטער קא־מיטעט האט דאגעגען ווייטער אונטערשטיצט די קאנדידאטור פון ה׳ סאלאמאן.

אין דעם טאג ווען די נאמינאציע פונם שטאט-פרעזידענט האט שוין געזאלט פערעפענט־ליכט ווערען אין דעם אפיציעלען מיטטיילונגס-בלאט פון דער רעגירונג, האט דער ירושלימער גאווערנער צונויפגערופען אין הויז פון ה׳ מ. או־סישקין א זיצונג, צו וועלכער ער האט איינגעלא־דען איינעגע פון די אנגעזעהענסטע יודישע ביר־גער פון ירושלים, כדי ענדליך קלאר צו מאכען די פראגע וועגען דעם יודישען קאנדידאט אויפן אמט פון וויצע-שטאט-פרעזידענט. אויף דער דא־זיגער זיצונג האט זיך ווידער ארויסגעשטעלט, אז די ביידע קאנדידאטען האבען די זעלבע צאהל שטימען.

לויט׳ן געזעץ געהערט די נאמינאציע פון די שטאט-פרעזידענטען און פון זייערע פערטרעטער צו דער אויסשליסליכער קאמפעטענץ פון דער רעגי־רונג, וועלכע איז נישט מחויב צו בעראטען זיך פריהער וועגען די נאמינאציעס מיט די געוועהלטע ראטמענער. אזוי איז אויך געשעהן ביי דער נאמינאציע פון ד״ר כאלדי. ביים בעשטימען אבער דעם יודישען וויצע-פרעזידענט האט די רעגירונג דאך געוואלט הערען די מיינונג פון דער ארגא־ניזירטער יודישער עפענטליכקייט, היות אבער די יודען זענען געווען געטיילט אין זייער מיינונג און עס איז נישט געלונגען צו קאנצענטרירען א גענוג בעדייטענדע מעהרהייט ארום דער איינער אדער צווייטער קאנדידאטור. האט די רעגירונג די נאמינאציע בעשטימט לויט איהר אייגענעם איינזעהן.

די ענטשיידונג פון דער רעגירונג האט ארויסגערופען א שטארקע אונצופרידענהייט אין דעם פעראייניגטען יודישען געזעלשאפטליכען קאמיטעט פון ועד-הלאומי, קהלה און „אגודת ישראל״. אויף דער פאדערונג פון די יודישע ראטמענער איז אין דער לעצטער מינוט אפגערופען געווארען די ערשטע זיצונג פון דער נייער שטאט-פערוואלטונג, וועלכע איז שוין געהאט בעשטימט געווארען אויפ׳ן לעצטען מאנטאג.

די פראגע וועגען דער נאמינאציע פונ׳ם יודישען וויצע-פרעזידענט איז ווידער געווארען א געגענשטאנד פון א רייה זיצונגען און בערא־טונגען פון דעם פעראייניגטען יודישען קאמיטעט, אבער אלע פרובען, וואס זענען געמאכט געווארען מיט׳ן צוועק צו דערפיהרען צו אנ׳איינשטי־מיגער און איינהייטליכער שטעלונג פון אלע פער־אינטערעסירטע יודישע קרייזען, האבען נישט געבראכט צו קיין שום רעזולטאט.

לסוף איז, כדי צו צו מאכען א סוף צו דעם דאזיגען פיינליכען אינצידענט און כדי אויסצומיי־דען אנ׳איגערליכען יודישען קאמף ארום דער וויצע-פרעזידענטשאפט פון ירושלים, פערעפענטליכט געווארען דורכ׳ן ועד-הלאומי דער פאלגענדער אפיציעלער קאמוניקאט:

„אין דער בשותפות׳דיגער זיצונג פון דער ליי־טונג פונ׳ם ועד-הלאומי, פון דעם צענטראל-קאמיטעט פון „אגודת-ישראל״ און פון דער ירושלים׳ער קהלה איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די נאמינאציע פון דעם יודישען וויצע-שטאט-פרעזידענט פון ירושלים איז געשעהען געגען דער פירוש׳ער שטעלונג פון די אויבענדערמאהנטע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דער קאנדידאטור פון ה׳ חיים סאלאמאן. די אויבענדערמאהנטע אינסטי־טוציעס בעדויערן, וואס די רעגירונג האט זיך נישט גערעכענט מיט זייער דאזיגער מיינונג. די יודישע ראטמענער ווערען דורך די אינסטי־טוציעס געבעטען אנצוהויבען צו ערפיהלען זייערע פונקציעס אין דער שטאט-פערוואלטונג״.

מיט דעם דאזיגען קאמוניקאט ווערט דער אינצידענט ארום דער יודישער קאנדידאטור אויפ׳ן אמט פון ירושלים׳ער וויצע-שטאט-פרעזידענט בע־טראכט אלס ליקווידירט. (פאלקאר)

שטייגענדער מאנגעל אין יודישע ארבייטער אין ארץ-ישראל

די יודישע קאלאניעס פאדערען נייע ארבייטער צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט. — אויך די שטעט נויטיגען זיך אין נייע ארבייטס-הענד פאר דער בוי-בעוועגונג און אין דער אינדוסטריע

ירושלים. דער שווערער מאנגעל אין יו־דישע ארבייטער אין דער יודישער לאנדווירטשאפט און אין די יודישע קאלאניעס בכלל ווערט וואס ווייטער אלס שארפער און שארפער.

ווי עס מעלדעט דער „מרכז־העבודה״ (אר־בייטס־צענטראלע) ביי דער „הסתדרות״, ווערען פון כמעט אלע יודישע קאלאניעס, און בעזונדערס פון רחובות, פתח־תקוה, הרצליה, בני־ברק, נס־ציונה, ראשון־לציון, חדרה, נתניה, כרכור, דרינגענד גע־פאדערט נייע הונדערטער יודישע ארבייטער צום „קטיף״ און צו די אנדערע לאנדווירטשאפטליכע ארבייטען. די ארבייטס־ביורא׳ען אין די קאלאניעס זענען נישט אימשטאנד ענטגעגענצוקומען די דאר־דיגע אלע פאדערונגען.

חוץ דעם הויבט זיך אן איצט דער באהעטסטער צייט א נייע פערשטארקטע בוי־ארבייט, וועלכע וועט פאדערען א גרויסע צאהל ארבייטס־הענד און וועט נאך מעהר פערשארפען דעם מאנגעל אין יו־דישע ארבייטער. בלויז דורך דעם „מרכז לשכונות עובדים״ (צענטראלע פאר׳ן בוי פון ארבייטער־היימען) ביי דער „הסתדרות״ וועלען אין משך פון די נאהעטסטע חדשים דורכגעפיהרט ווערען אר־בייטען ביים בוי פון נייע ארבייטער־היימען און ארבייטער־וואוינונגען אין תל־אביב און אין חיפה אויף א סכום פון בערך 300.000 פונט.

דער „משרד־קבלני״ (אונטערנעהמונגס־קא־אפעראטיוו פון בוי־ארבייטער) ביי דער „הסתדרות״ אין תל־אביב, וועלכער האט אין משך פון יאהר 1934 דורכגעפיהרט פערשידענע ארבייטען אויף א סכום פון 270,000 פונט און האט בעשעפ־טיגט טעגליך דורכשניטליך צו 500 ארבייטער, האט שוין איצט אונטערשריבענע אבמאכען אויס־צופיהרען פערשידענע ארבייטען אין די נאהעטסטע חדשים אויף א סומע פון 150.000 פונט. ער שטעהט אויך אין אונטערהאנדלונגען וועגען איבערנעהמען נאך אנדערע פערשידענע בוי־אר־בייטען. דער „משרד קבלני״ וועט דעריבער מוזען גרייטענד פערגרעסערן די צאהל ארבייטער, וועל־כע ער בעשעפטיגט. שוין איצט שפירט זיך א מאנ־געל אין קוואליפיצירטע ארבייטער אין א ריי־הע געביטען פון דער בוי־בראנזשע.

אויך פון חיפה מעלדעט מען וועגען א שארפען מאנגעל אין קוואליפיצירטע ארבייטער אין א רייהע אינדוסטריע־צווייגען. (פאלקאר)

18 געגען 3000

(ענדע פון 4־טע זייט)

זייערע קוילען און איהם געגעבען צו פערשטעהען, אז עס איז אוממעגליך מיט אזוי ווייניג אמוניציע אפצושטעלען אנ׳אנגריף. ער האט אבער בעשלאסן נישט צוריקצוציהען זיך. ער האט אנגעשטעלט דאס מאשינען־געוועהר און אפגעגעבען דעם ערשטען זאלפען שאס, דער ציל איז אבער געווען צו ווייט אנגעשטעלט און עס האט קיין שום ווירקונג גישט געהאט. דער ווילדער שבט האט זיך נישט אפגעשראקען און האט אנגעהויבען ארומצורינגלען די קליינע אפטיילונג פראנצויזישע סאלדאטען. בערנאר האט געפרובט א צווייט מאל צו בענוצען דאס מאשינען געוועהר. עס איז אבער אויך נישט געלונגען צוליב א שטערונג ביים לאדענען. די לאגע איז געווארען פערצווייפעלט, ווייל פראנצוי־זישע אפטיילונג איז געווען ארומגערינגעלט פון א מחנה פון 3000 אביסינישע רויבער.

עס איז געקומען צו א שרעקליכען דראמא־טישען קאמף. די 10 קוילען, וואס יעדער סאלדאט האט געהאט ביי זיך זענען אין א פאר מינוט געווען אויסגעשאסען. די אביסיניער האבען זיך וואס אמאל אלץ נעהנטער צוגערוקט און באלד איז אויסגעבראכען א קאמף ברוסט געגען ברוסט. ארום 8 א זייגער אין דער פריה איז בערנאר׳ן צובראכען געווארען די ביקס, מיט וועלכער ער האט זיך בענוצט ווי א האק ביים קאמף. ארום איהם האבען נאך איינגע פון זיינע סאלדאטען געקעמפט. זעהענדיג, אז ער איז שוין פערלוירען האט ער ווענינגסטענס געוואלט ראטעווען דאס לעבען פון זיינע איבערגעבליבענע סאלדאטען און האט צו זיי געשריגען, אז זיי זאלען אנטלויפען און זיך ראטעווען פון דער שחיטה.

זיינע געטרייע סאלדאטען האבען אבער איהם נישט געוואלט איבערלאזען אליין און האבען ווייטער געקעמפט צוזאמען מיט איהם. איינער נאכ׳ן אנדערען זענען זיי געפאלען אונטער דעם מעסער פון די אביסינישע מערדער און צום סוף איז אויך בערנאר געפאלען מיט א דורכגעשניטע־נע קעהל.

דער דאזיגער שרעקליכער קאמף פון 18 מאן געגען 3000 רויבער האט געדויערט איבער צוויי שעה און האט אין גאנץ פראנקרייך ארויס־גערופען א גרויס אויפזעהען. דער העלדישער בערנאר ווערט אין פראנקרייך בעטראכט אלס א קרבן פון דער פראנצויזישער קאלאניאל-פאליטיק אין אפריקא.

„משומד״ אין לובלינער קלויסטער

געשמדט זיך א יודישער סטודענט פון לעמבערג. — וואס האט ער ערקלעהרט די לובלינער גלחים און וואס האט ער געטון אין שטאט. — פאליציי קומט איהם זוכען פאר אנטימלוכה׳שער ארבייט. — דער משומד שפרינגט פון ערשטען שטאק און אנטלויפט. — די ענטוישונג פון די לובלינער גלחים

לובלין איז אמאל געווען בערימט אלס שטאט אין וועלכער מען האט פראדוצירט די בעסטע לאנדווירטשאפט־מאשינען, היינט פראדוצירט מען אין די אריגינעלסטע טיפען פון משומדהטעס, משו־מדים און גרים.

וועגען איינעם אזא „מוסטער טיפ״ פון א משו־מד ווילען מיר דא דערצעהלען. די געשיכטע קלינגט ווערכסט סענסאציאנעל, זי איז אבער אבסאלוט אמת.

צו די גלחים פון קארמעליטען־קלויסטער איז לובלין (אויף שוו. דוסקע גאס) האט זיך אנפאנגס דעצעמבער 1934 געמאלדען א יונגערמאן, א סטו־דענט פון לעמבערגער פאליטעכניקום מיטן נאמען תאמיס און ער־קלערט אז שוין לאנג ווי ער פיהלט א בענקשאפט צו דער קריסטליכער רעליגיע און ער האט בעשלאסען זיך צו שמד׳ן און שפעטער פרע־דיגען דאס קריסטענטום צווישען דיינע ברודער־יודען.

די גלחים האבען זעהר פריידליך אויפגענומען דעם דאזיגען גאסט, וועלכער האט שוין אגב, ארויס־געוויזען גרויס בעהאוונטקייט אין דער טעאלאגיע און אין דער לעהרע פון קריסטענטום. דער יודישער סטודענט האט בעקומען א ספעציעלען גלח, וועלכער האט מיט איהם ווייטער געלערענט די דינים פון דער נייער רעליגיע און וועלכער ווארם האט זיך געקלי־בען צו אריינצוטרעטען.

איינער פון די היגע אגרעקישע טוער האט גראד געהאט א שמועס מיט די קארמעליטען און די אויפמערקזאם געמאכט, אז זיי זאלען זיך נישט איילען מיט׳ן שמד, ווייל צו די „זשי־עס״ קען מען נישט האבען קיין צוטרוי אפילו ווען זיי ווערען קריסטען, די קארמעליטישע גלחים האבען דערויף געענטפערט, אז גראד זייער קאנדי־דאט איז זעהר אנ׳ערענטליכער און מען קען איהם פולשטענדיג גלויבען.

אין טאג פון „באזשע נארודזעניע״ איז דער לעמבערגער סטודענט געוואלט אנגעשמד׳ט טאקע אין קאשטשאל אויף שוו. דוסקע.

דער נייער „קריסט״ האט זיך אויפגעהאלטען ביי די גלחים, געוואוינט אין קלויסטער און זיך געפיהלט דארט זייער היימיש. ער פלעגט פון צייט צו צייט ארויס אין שטאט, אנקניפט בעציהונגען מיט פערשידענע קרייזען און אין קלויסטער האט ער ערקלעהרט, אז דאס האט ער אנגעהויבען זיין אגי־טאציע־ארבייט צווישען די לובלינער יודען, כדי זיי אריבערצוציהען צום קריסטענטום.

פאריגע וואך האט זיך אין קלויסטער גע־מאלדען אנ׳אגענט פון דער לובלינער פאליציי און אין קאנצעלאריע אנגעהויבען זיך אויספרעגען פרטים וועגען דער פערזאן פון משומד. דער לעצטער האט זיך גראד געפונען אין א שכנות׳דיג צימער אויפ׳ן ערשטען שטאק און דערהערענדיג, אז פאר־ליציי פרעגט זיך אויף איהם, האט ער געכאפט דעם פאלטען מיט דעם קאפעלוש ארויסגעשפרונגען דורכ׳ן פענסטער און געמאכט יברח.

ארויסגעוויזען האט זיך, אז דער סטודענט ווארם ווערט דורך דער פאליציי געזוכט אלס בע־שולדיגטער אין אנטי־מלוכהשע טעטיגקייט און כדי זיך ווי געהעריג אויסצובעהאלטען איז ער דאס גע־פאלען אויף א המצאה, פארגעשטעלט א פאלשען פאס, זיך געלאזט כלומרשט אבשמדן און דערפאר געפונען א זיכערען מקום מקלט אין לובלינער קא־מעל טען־קלויסטער.

פאליציי האט אבער בעוויזען איהם אויפצו־זוכען, אבער, ווי געזאגט האט אויך דער בחור בע־וויזען צו ענטלויפען.

צווישען די לובלינער גלחים האט חער דא־זיגער פאקט געמאכט אנ׳אונגעהויערען איינדרוק.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג,
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 11—8 און פון 5—8 אווענד.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר מענער־שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 11—8 און פון 8—4 אווענד.
זונטאג פון 1—9 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 30 כו שבט תרצ"ה

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.22
זון-אונטערגאנג 4.17

היינט — איינטאגיגער פראטעסט-שטרייק איז דער טעקסטיל-אינדוסטריע

ז.ז.ז. האט געגעבען איהרע מיטגלידער פרייע הענד

(א) ווי מיר האבן שוין נעכטן מיטגעטיילט, האבן די פראפעסיאנעלע פעראיינען ווי: „קלאסען-פעראיין", „פראצא" און „כאדעקעס" בעשלאסען צו בעשטימען אויף היינט דעם איינטאגיגען פראטעסט-שטרייק. זיי האבן אונטערגענומען אלע שריט, אז דער שטרייק זאל ארומנעמען אלע פאבריקען.

צו דער בשותפות'דיגער קאנפערענץ, זענען אבער נישט פערבעטען געווארען די פארשטעהער פון ז. ז. ז., וועלכע האבן צו דעם צוועק אפגעהאלטען א ספעציעלע בעראטונג און געגעבען זייערע מיטגלידער פרייע הענד. מחמת די פיהרער פון ז. ז. ז. זענען אין פרינציפ געגען אלגעמיינעם פראטעסט-שטרייק, ארויסגעהענדיג פון דער הנחה, אז דער שטרייק דארף ווערען אדורכגעפיהרט נאר אין די פאבריקען, וואו עס ווערען נישט האנארירט די לוינען.

דאגעגען די קלאסען-פעראיינען, האלטען, אז דער שטרייק מוז ארומנעמען אלע פאבריקען, אפילו דארט, ווי ס'ווערען האנארירט די לוינען, נאר ס'זענען דערוויי'טערט געווארען די פאבריקס-דעלעגאטען. הויפטזעכליך זאגען זיי זיך ארויס געגען אוסטאוו מכוח צוואנגס-פעראיינען, וועלכע זיי האלטען, אז זיי וועלען בערויבען ביי די ארבייטער זייערע רעכט.

עס זענען געוועהלט געווארען דריי שטרייק-קאמיסיעס, וועלכע וועלען קאנטראלירען אז דער שטרייק ווערט איבעראל אדורכגעפיהרט.

סך-הכל זענען אין לאדז בעשעפטיגט קרוב 85,000 ארבייטער.

שלום צווישען פרעזעס מינצבערג און וויצע-פרעזעס בערגער

די מיסיע האט אויסגעפיהרט דער פרעזעס פון דער „אגודה" ה' איטשע מאיר לעווין

במשך די לעצטע צוויי טעג האט אין לאדז געווילט דער פרעזעס פון דער פוילישער „אגודה", ר' איטשע מאיר לעווין, וועגען איינשטעלען צוריק א שלום אין דער היגער „אגודה".

ווי בעקאנט, זענען במשך פון דער לעצטער צייט פארגעקומען שטארקע רייבונגען צווישען די פיהרער פון דער לאדזער „אגודה", סיי אין דער ארגאניזאציע גופא און סיי אויפ'ן באדען פון דער קהלה-טעטיגקייט.

אין דער צייט פון זיין אויפענטהאלט אין לאדז, האט ה' לעווין אפגעהאלטען מעהרערע בעראטונגען מיט די אנפיהרער פון ביידע גרופירונגען, דעפוטאט מינצבערג און וויצע-פרעזעס בערגער וועגען דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג.

אלס פועל-יוצא פון די דאזיגע פערהאנדלונגען איז נעכטען אווענד אונטער'ן פארזיץ פון ה' לעווין פארגעקומען א געמיינזאמע בעראטונג, אויף וועלכע אלע סכסוכים און רייבונגען זענען ענטגילטיג ליקווידירט געווארען און פון היינט אן איז דער שלום צווישען פרעזעס מינצבערג און וויצע-פרעזעס בערגער אין דער קהלה איינגאנצען צוריקגעשטעלט געווארען.

אין דער אגודה טרעט היינט צו צו דער ארבייט דער ניי-געוועהלטער ועד-הפועל.

דער פראצעס פון דער לאדזער קהלה

קארפס פערמעגען ענטגילטיג איבערגעגאנגען צו דער קהלה

ווי בעקאנט, האט זיך היינטיגע וואך פערענדיגט דער פראצעס פון מארקוס קארפ'ס יורשים מיט דער יודישער געמיינדע וועגען מבטל מאכען קארפ'ס צוואה.

ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, האט דער קינדערלאזער אלמן, מארקוס קארפ, פערשריבען זיין גאנץ פערמעגען אויף פאמארסקא 19 פאר דער לאדזער קהלה, וועלכע האט זיך פערפליכטעט צו דערהאלטען אין דעם הויז דאס בית המדרש א. נ. פון דער פאמיליע קארפ.

מיט א יאהר צוריק, זענען די קינדער פון פערשטארבענעם קארפ'ס ברידער, ארויסגעטרעטען אין געריכט מיט א פאדערונג, מבטל צו מאכען די צוואה. אלס מאטיוו האבן זיי אנגעגעבען, אז זייער פעטער איז בעת'ן שרייבען די צוואה, נישט געווען ביים פולען פערשטאנד.

די קהלה, וועלכע האט קארפ'ן געקענט ביז דער לעצטער מינוט, האט אין דעם שריט איינגעזעהען, אז דערמיט זענען דעם ברידער'ס קינדער נאר אויסען, ארויסצובעקומען קארפ'ס פערמעגען פון דער קהלה, האט די לעצטע דעם ענין איבערגעגעבען דעם אדוואקאט שאראגראדער.

צו דער ערשטער געריכט-פערהאנדלונג, האט דער אדוו. פון די קארפ'ס פארגעלעגט, ארויסצורופען דריי געשוואוירענע פסיכיאטערן, וועלכע זאלען זיך ארויסזאגען וועגען דעם גייסטיגען צושטאנד פון פערשטארבענעם מארקוס קארפ. אדוו. שאראגראדער איז געווען געגען דעם פארשלאג אנווייזענדיג, אז די עדות און א גאנצע רייהע אנגעזעהענע בירגער, ווי: דעפ. מינצבערג, משה וואידיסלאווסקי, וויצע-פרעזעס הענעך בערגער א. אנד. ווי אויך די מיינונג פון די דאקטוירים, וואס האבן איהם געהיילט, האבן פעסטגעשטעלט, אז קארפ איז ביז די לעצטע מינוטען פון זיין לעבען געווען ביים פולען פערשטאנד.

די צוואה אליין — זאגט אדוו. שאראגראדער — איז א בולט'ער בעוויז, אז דאס האט נישט געקענט שרייבען א מענש, וואס איז נישט ביים בעסטען גייסטיגען געזונד-צושטאנד. דער אקט אליין, וואס אין דער צוואה האט קארפ דער קהלה געשטעלט א רייהע פארבעהאלטען און צוועניטואליטעטען בעוויזט, אז דער פערשטארבענער איז ביים שרייבען די צוואה געווען ביים פולען פערשטאנד.

ס'קאן אויך קיין רייד נישט זיין, האט אדוו. שאראגראדער געזאגט, אז דער פערשטארבענער איז פון עמיצען אינספירירט געווארען צו שענקען זיין פערמעגען דער קהלה, ווארום ער האט לאנג פאר זיין טויט אפען ערקלעהרט, אז ער וועט זיין פערמעגען פערשרייבען דער קהלה.

דאס געריכט האט מסכים געווען מיט אדוו. שאראגראדער'ס אויספיהרונגען און די אנקלאגע פון די קארפ'ס אפגעווארפען. דאס געריכט האט אזוי ארום די צוואה בעשטעטיגט און קארפ'ס פערמעגען אויף פאמארסקא 19 איז ענטגילטיג איבערגעגאנגען צו דער לאדזער קהלה.

טראגישער טויט פון א נאכט-סטרוזש

איז א מחלוקה מיט זיינעם א קאלעגע, א ראטמאן איז ער געשטארבען

(א) נעכטען אין דער פריה איז אויפ'ן הויף פון זשימנא 5, וואו עס געפינט זיך דער נישט-פערענדיגטער בנין פון דער „אובעזפיעטשאלניע" אויף א טראגישען אופן געשטארבען דער נאכט-סטרוזש פון דער „אובעזפיעטשאלניע", דער 67-יעהריגער טאמאש ביל פון לאנטשנא 12.

ביל האט, צוזאמען מיט זיין קאלעגע, אדאם שניידער, וועלכער איז איצט ראטמאן אין לאדז, געהיטען דעם בנין פון דער לעטשניצע, וואס שטייט נאך ליידיג.

נעכטען 8 אין דער פריה, בעת דער ענדערונג פונם דיזשור, איז צווישען ביל'ן און שניידער'ן אויסגעבראכען א שטארקע מחלוקה.

ביל האט זיך דערביי אזוי שטארק אויפגערעגט, אז אין א געוויסען מאמענט האט ער בעקומען א הארץ-עטאקע און איז אנידערגעפאלען אן'אומבעוואוסטזיניגער צו דער ערד.

די מענשען, וואס זענען געווען אנוועזענד ביי דער קריגעריי האבן ארויסגערופען פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז ביל איז... געשטארבען.

אויפן ארט איז אנגעקומען פאליציי, אז ר'איז פערפיהרט געווארען אנ'אויספארשונג.

2 טויזענד פראצעסען פון איין פערשוין

ער האט געארבייט זיינע מעשים איז גאנץ פוילען

(א) הייסען הייסט ער ראמאן באקאלארטשיק, אלט איז ער בסך הכל 32 יאהר, איז א הויך־געבילדעטער יונגערמאן, און אין משך פון די לעצטע פאר יאהר האט ער בעשווינדעלט אנ'ערך 2,000 מאן איז גאנץ פוילען, אונטערן פרעטעקסט, אז ער גייט אויסגעבען אנ'געריכטס־וועזען־אינפארמאטאר, און וועלכען ער וועט אפדרוקען ביאגראפיעס איז רעקלאמעס פון די דאזיגע פערזאנען.

בלויז אין לאדז האט ער „אנגעצויגען" אזוי ארום אנ'ערך 200 אדוואקאטען, דאקטוירים, פאבריקאנטען, סוחרים, קאמערניקעס, היפאטעק־שרייבער א. א. וו.

אין לאדז האט ער זיך צוזאמענגענומען אלס שותף דעם עמעריטירטען לעהרער באלעסלאוו ברייטע, וועלכער האט ארייגעלייגט „אין געשעפט" 1,000 זלאטעס, איז ער האט געזאלט דערפאר בעקומען 7 פראצענט פון דער ריינער הכנסה.

באקאלארטשיק האט זיך למראה ערן גערדונגען א צימער — א בירא אויף פיעטרקאווער 182 און געארבייט די קונץ...

פערשטייט זיך, אז פון די אלע עסקים זיינע האט זיך אויסגעלאזט א בועם, און איצט שטייען איהם פאר פראצעסען אין: קראקא, קאטאוויץ, טשענסטאכאוו, פשעמישל, לעמבערג, ווילנע, לובלין, פוזנען, טארון, קאליש און — לאדז.

נעכטען האבען שוין געזאלט פארקומען זייבע 3 פראצעסען איז לאדז: 1) פאר'ן בעשווינדלען 200 לאדזער אדוואקאטען און סוחרים, 2) פאר'ן בעשווינדלען דעם קאמארניק פיעטשעווסקי, און 3) פאר'ן אויסנארען ביי זיין שותף, ברייטע, 1,000 זלאטעס.

די ערשטע 2 פראצעסען זענען אפגעלייגט געווארען, און עס איז בעטראכט געווארען בלויז דער דריטער. ער האט בעקומען 10 חדשים טורמע.

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אווענד.
Cegelniana 4, tel. 216-90.

ווען וועלען אנהויבען ארבייטען די רעקורסען-קאמיסיעס

(אג) הגם די נאמינאציע פון די מיטגלידער פון דער רעקורסען-קאמיסיע פון לאדזער קרייז איז שוין פארגעקומען האבען זיי נאך נישט אנגעהויבען זייער טעטיגקייט. אין דער שטייער-קאמער האט זיך אנגעזאמעלט א ריזיגע צאהל רעקורסען, וואס קענען נישט צוליבן מאנגעל פון דער רעקורסען-קאמיסיע ערלעדיגט ווערען. אין שייכות דערמיט איז די לאגע פון די שטייער צאהלער, וואס האבען אריינגעטראגען רעקורסען און ווארטען אויף אנ'ענטפער. זעהר א שווערע.

עס וואלט געווען געוואונשען, אז די רעקורסען-קאמיסיעס זאלען ווי אמגיכסטען אנהויבען זייער ארבייט.

קאטאסטראפאלע וואך אויפן לאדזער גאלאנטעריע-מארק

(אג) אין דער לעצטער וואך איז אין לאדז פארגעקומען א געוואלדיגער צוזאמענברוך פון דער קאניונקטור. סוחרים וואס האבען אויף לאגער סחורות אין ווערט פון 50 טויזענד זלאטעס, האבען געמאכט טעגליכע אומזאצען פון קוים איינציגע זלאטעס, בעת זייער קאלקולאציע איז בערעכענט אויף אומזאץ פון 800 ביז 1000 זל. טעגליך. ווי עס איז דערפון צו זעהען האבען די סוחרים געליטען געוואלדיגע היזקות.

אלס סיבה פון צוזאמענברוך ווערט אנגעגעבען דער פולשטענדיגער שטילשטאנד אויף דער פראווינץ. עס זענען פון דער פראווינץ נישט געקומען קיין סוחרים און די רייזענדער זענען צוריק געקומען אהן בעשטעלונגען.

מ'טאר נישט איינהאלטען דעם לאקאטאר'ס מעבעל

הויז-איינענטימער פערמשפט אויף 7 טעג ארעסט

(א) דאס שטאט-געריכט האט פערמשפט אויף 7 טעג ארעסט, דעם הויז-בעזיצער פון אלעיע קאשטשושקא 37, פאר איינהאלטען די זאכען פון א לאקאטאר פאר א חוב פון 72 זל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

היינט, ביינאכט, דיזשורירן פאלגענדע אפטייקען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95), ה. סקווארטשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקאשינער 53).

קינא-טעאטער
„MIRAZ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט און פאלג. טעג!
די פיקאנטסטע פוילישע מוזיקאלישע קאמעדיע
וואס טוט מיין מאן ביינאכט
אין די הויפט-ראלען:
Gorczyńska, Mańkiewiczówna, Znicz, Krukowski, Gierasieński, Jarosy
אויסער'ן פראגראם:
סלאנג-צוגאבע פון Paramount
פרייזען פון די פלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל

אויפקויף

אויף אַנ'אויפקויף פּאַטענט (סקופּ) מעג מען אויפקויפען נישט בלויז לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען, נאָר אַלערליי פּראָדוקטען. מ'טאָר נאָר נישט אויפ'ן סמך פון אַנ'אויפקויף-פּאַטענט אויפהאַלטען קיין ספּעציעלע פערקויף-שטעל און אפילו אויך נישט קיין פערקויף-ביוראָ.

אַנ'אויפקויף-פּאַטענט בערעכטיגט אויפצוקויפען איינציגווייז אָדער צו פערקויפען די אויפגעקויפטע סחורות מיטאַמאָל און נאָר אין זעלבען צושטאַנד ווי זיי זענען אויפגעקויפט געוואָרען.

וואָס שייך מאַגאַזינירען די אויפגעקויפטע סחורות, מעגען אויסהאַלטען לאַגערן בלויז אַזעלכע אויפקויף-אונטערנעמונגען, וועלכע פערנעמען זיך מיט אויפקויף פון אינלענדישע רויע מאַטעריאַלען, פּראָדוקטען פון לאַנדווירטשאַפט, וואַלדווירטשאַפט בהמות און עופות.

האַנדווערקער קאַרטען

נישט בלויז קצבים, נאָר אויך שוחטים מוזען בעזיצען האַנדווערקער-קאַרטען

פּאַטענטען קלאַסיפיקאַציע

שותפים צום געשעפט ווערען נישט אַריינגערעכנט אין דער צאָהל פערקויפער, וואָס איז אָפּהענגיג פון דער קאַטעגאָריע אויסגעקויפטען פּאַטענט.

דער דאָזיגער כלל איז נוגע בלויז האַנדעלס קאַטעגאָריעס און אויך אַ חוץ דער 4-טער קאַט.

פעלשען אַ וועקסעל

פעלשען אַ וועקסעל הייסט נישט בלויז פעלשען אַנ'אונטערשריפט, נאָר אויך פערגרעסערן די סומע, פערקירצען דעם אָנגעצייכענטען צאָהלונגס-טערמין און בכלל יעדע בייזוויליגע ענדערונג מיטן ציל צו ציען דערפון נוצען.

שווינדעל

דער אומשטאַנד, אז דאָס געריכט האָט אָפּגעוואָרפען עמיצענס אַ תביעה און זי אַנערקענט פאַר אַ נישט געוויסענהאַפטע למשל: פאַר מאַנגעל אַ נישט בערעכטיגטען אָדער בכלל נישט עקזיסטירענדען עווענטועל טיילווייז בעצאָהלטען חוב, גיט נאָך נישט קיין גרונד דעם מאָנער צו ציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַ שווינדעל.

רעכט פון אַ לאָקאַטאָר

ווי באַלד אַ הויזווירט איז געזעצליך מחויב דורכצופיהרען אין דער פערדינגענער דירה אַ געוויסען רעמאָנט און טראָגט דער אויפפאָדערונג פון בעטרעפענדען לאָקאַטאָר ענטזאָגט ער זיך דאָס צו טון, מעג דער לאָקאַטאָר איינהאַלטען אַ טייל פון דירה-געלד.

אָפּאַדלאַשטש

דער פאַקט, אַז געוויסע חובות זענען קאָנטראָלירט און אַריינגענומען געוואָרען אין דער געפעלענער מאַסע שאַפט אויטאָמאַטיש אַנ'אָפּמאַך, וועלכער איז בינדענד פאַר אַלע אַנוועזענדע און אויפגעפאָדערטע מאָנער און קיין שום פאָרוואורפען קאָנען שפּעטער נישט דערלאָזט ווערען, סיידען ס'האַנדעלט זיך וועגען אָפּערס אָדער אַנדערע בייזוויליגע מיסברויכען.

לאָקאַטאָרען-שויץ

רעכט צו גענינסען פון לאָקאַטאָרען-שויץ האָבען נאָר אַזעלכע לאָקאַטאָרען, וועלכע האָבען זיך אַריינגעצויגען אין דער דירה אויפן סמך פון אַ דינג-אָפּמאַך (מעג זיין אפילו אַ מינדליכער), געשלאָסען מיטן ווירט אָדער מיטן הויפּט-לאָקאַטאָר, אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ סובלאָקאַטאָר. פון געזאָגטען איז צו דרינגען, אַז קוים האָט זיך עמיצער אַריינבעקומען אין אַ דירה אויף אַנ'אַנדערען אופן, ווי לויט אַ דינג אָפּמאַך, איז ער נישט בערעכטיגט צו גענינסען פון לאָקאַטאָרען שויץ.

טשעקען

בלויז אַ סוחר, וועלכער שטייט אין האַנדעלס בעציהונגען קאָן בעשטראָפט ווערען פאַר אויסשטעלען אַ טשעק אָהן דעקונג. קוים האַנדעלט זיך וועגען נישט קיין געשעפטס-מענש, קאָן מען בעשטראָפט ווערען פאַר אויסשטעלען אַ טשעק אָהן דעקונג פונקט, ווי פאַר בעגיין אַנ'אָפּערע.

פאַר פערשאַרפען דעם שטרייק אין דער פלויש-אינדוסטריע

(א) פּירוט, איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין דער פלויש-אינדוסטריע.

אויף נעכטען איז צונויפגערופען געוואָרען אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר. די פאָרשטעהער פון דער אינדוסטריע, זענען אָבער אויף דער קאָנפערענץ נישט געקומען, צושיקענדיג אַזאַ בריף:

היות דער טערמין פון לוין-אָפּמאַך לויפט אָפּ ערשט דעם 1 מערץ, זעהען זיי דעריבער נישט קיין נויטווענדיגקייט צו קומען אויף דער קאָנפערענץ.

פערשטעהט זיך, אַז פון דער קאָנפערענץ איז גאָרנישט געוואָרען.

די אַרבייטער האָבען תיכף צונויפגערופען אַ בעראַטונג, ווי עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערשאַרפען דעם שטרייק, אָפּצורופען די געהילפס, אַרבייטער פון די פאַבריקען.

נייער טראַנספּאָרט-טאַריף אויף די פּוילישע באַהנען

(א) זייט אַ האַלב יאָהר ווערט מצד דער האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַמער, ווי אויך מצד ווירטשאַפטליכע פאַקטאָרען, געפיהרט אַנ'אַקציע וועגען אַ רעוויזיע פונם באַהן-טאַריף, בפרט אויף סחורות.

איז רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אַקציע האָט דאָס באַהן מיניסטעריום אַדורכגעפיהרט אַנקעטעס און געוויסע פאָרשונגען, וועלכע זענען איצט בעאַרבייט געוואָרען אין אַ פּראָיעקט פון אַ נייעם סחורות-טראַנספּאָרט-טאַריף אויף די מלוכה-באַהנען.

דער פּראָיעקט איז איבערגעשיקט געוואָרען צום אַרויסזאָגען אַ מיינונג און אַריינטראָגען פאָרשלאָגען אין דער האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַמער א. אַ. בעזונדערס פּראָאינטערעסירטע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

אין דעם נייעם פּראָיעקט ווערען פאָרגעזעהען ספּעציעלע הנחות פאַר אינערליכען טראַנספּאָרט און פאַרן עקס- און אימפּאָרט דורך די פּוילישע פּאָרטען.

דער נייער פּראָיעקט זאָל שוין דעם 1 אַפּריל איינגעפיהרט ווערען אין לעבען.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8–11 בייטאָג און פון 4–9 אָוונט.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27. טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאַסטשפּילען פון דעם בערימטען יודיש-דייטשען קינסטלער, פּרעמיער פון רייגהאַרד- און פּיסקאַטאָר-טעאַטערן
אַלעקסאַנדער גראַנאַד
היינט מיטוואָך, פּינקטליך 9.15 אָוו.
פּאָפּולערע פּרייזען!
ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע פון אַלטער קאַציזנע'ס ניי ביהנעווערק אַלעקסאַנדער גראַנאַד'ס אויפפיהרונג
וועלט-געוויסען!
סינטעטישער רעפּאָרטאַזש אין 3 אַקטען, 7 בילדער. די ראָלען פיהרען אויס: (לויט דעם שטיק:)
שלום שוואַרצבאַרד – אַלעקסאַנדער גראַנאַד

חנה שוואַרצבאַרד	– עני ליטאַן
שטאַמאַן פּעטליוראַ	– דוד האַמבורגער
מאַדאַם פּעטליוראַ	– נאַטאַליאַ ליפּמאַן
אַדוואָקאַט טאָרעס	– משה ליפּמאַן
דיכטער שוואַרצמאַן	– יצחק גרודבערג
סאָפּראַ	– יוסף סטרוגאַטש
מיניסטער שולגין	– מרדכי הילסבערג
אַדוואָקאַט קאַמפּינקי	– גרשון לעמבערגער
פּראָפ. גרינבערג	– פאַני רוביגאַ
קליין יודעלע	– מאַקס באָזשיק
צירעל	– ריינעל ליבראָווסקאַ
אינזש. קאַסטע	– ש. הערשקאָוויטש
דאַמע	– לאה ליבראָווסקאַ
פּראָקוראָר	– ישעיה צוויליך
פּיאָטר	– קלמן גוטמאַן

און אַנדערע.

אַ נייע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז

(אג) די טעג איז אין לאָדז געשאַפען געוואָרען אַ נייע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, און נעמליך דער פערבאַנד פון צאָל-עקספּעדיטאָרען.

אַ מאָדנער „פּוטעריסט"

(א) שלום מענדעלסאָן (פון פּיעטריקאָווער 110) האָט געמאָלדען אין דער פּאָליציי, אַז אַ געוויסער כאַסקעל קאָזאַק פון פּיעטריקאָווער 55 האָט, בעת ער איז נישט געווען אין דערהיים, אַרויסגענאַרט ביי זיין ווייב אַ פּוטער אין דעם ווערט פון 400 זלאָטים.

געגען קאָזאַק'ן ווערט געפיהרט אַנ'אויספאָר שונג.

דער בערזע-סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

— שטעלט באַר נישט אויס מיין געדולד אויף קיין פּרוב. האָט דזשאָו געזאָגט, לאַנג קען איך נישט אויסהאַלטען. אָדער איהר מאַכט פון אַ סוף אָדער איהר בעפרייט מיך, מ'זאָל לאַכען פון מיר און חוזק מאַכען: דאָס וועל איך בשום אופן נישט ערלויבען.

— איהר האָט אייך בוירה צו בעזעהען זעלבסט מאָרד באַר היות ווי איך האָב אייך דעם רעוואָלווער שוין אַרויסגענומען פון טאַש וועט איהר דאָס נישט קענען טון.

דזשאָו האָט זיך אַ כאַפּ געגעבען פאַר דער טאַש, ער האָט ווירקליך נישט געהאַט ביי זיך דעם רעוואָלווער, די חברה האָבען ביי איהם דעם רעוואָלווער צוגענומען אויף דעם אופן, אַז ער האָט דאָס גאָרנישט בעמערקט.

— איצט ווייסט איהר איצט רעוואָלווער? ס'איז אַ שאַד די מיה, ס'איז אַ שאַד אייער טרחה. נאָך איידער איהר זענט אַראָפּגעלאָזען געוואָרען אין דעם סאַלאָן-צימער האָב איך איהם שוין געהאַט אין טאַש.

דזשאָו איז געוואָרען נאָך מעהר אויפגערעגט, ער האָט געזעהען אַז די חברה האָבען זיך גענומען צו איהם כדי אָפּצושפּעטען, כדי חוזק צו מאַכען, צו דעם האָט ער נישט געוואָלט דערלאָזען.

— אויב אַזוי בעט איך מיין רעוואָלווער צוריק, איך וועל זיך דערשיסען דאָ פאַר אייך אין די אויגען, איהר ווילט דאָך נישט מעהר ווי דאָס.

— דאָס וועט זיין דער סוף, דערווייל דאַרפען מיר זיך פון אייך צו דערוויסען פערשידענע זאַכען, מיר האָבען מיט אייך נאָך אַדורכצושמועסען וועגען זעהר וויכטיגע ענינים.

דזשאָו האָט געשוויגען, ער האָט פערלייגט די הענד אויף הינטען און געוואַרט אויפ'ן סוף פון דער סצענע, דאָס צימער איז געווען כמעט לעדיג, ראָבערט איז געשטאַנען מיט אַ שפּיצרוט אין האַנד.

איז אַליין נישט געוואוסט פון וואָס ער זאָל אָנהויבען צו רעדען, די דריי פערשוינען, ראָבערטס געהילפען, זענען געשטאַנען ווי די מלאכי חבלה גרייט אויף זיין וואונק פון ראָבערטען זיך צו וואַרפען אויף דעם געפאַנגענעם.

— איך האָב מיט אייך געוואָלט אַדורכשמועסען אַ ריין געשעפטליכען ענין.

— וואָס פאַראַ געשעפטען האָב איך מיט אייך? כ'האָב קיינמאָל נישט געהאַט דאָס גליק ביי אייך צו האָבען געשעפטען, איהר דאַרפט דאָך פערשטעהען, אַז ווען דאָס וואָלט געווען דער פאַל, וואָלט איהר גאַנץ אַנדערש אויסגעזעהען. נישט איך וואָלט געווען מאָמענטאַל אייער געפאַנגענער, נאָר איהר וואָלט געווען מיינער.

— אמת די ערד איז קיילעכדיג, אַמאָל איז איינער פון אויבען און דער צווייטער פון אונטען, אַנ'אַנדערשמאָל איז דאָס פערקעהרט, איצט בין איך דער הערשער פון דער סיטואַציע און איך ערקלעהר אייך, אַז איהר האָט דאָך געהאַט מיט מיר געשעפטען צו טון און דערביי האָט איהר מיך בעשווינדעלט שוין ביים ערשטען מאָל.

— אויב איהר וועט ווייטער חוזק מאַכען וועל איך בכלל אייך נישט ענטפערען, אַז איך בין דערצו פעהיג וועגען דעם דאַרפט איהר וויסען.

— איך ווייס, אַז איהר פּאָליציי-לייט זענט אויף אַלעס פעהיג, אויף געפעהרליכערע און ריזיקאַלישערע זאַכען ווי מיר די אונטערוועלט, וואָס איהר רופט דאָס אַן. באַלמעהר זענט איהר פערגעגליך פעהיג דערויף און איך ערקלעהר אייך באַלאַמאַל, אַז ביי דעם ערשטען געשעפט וואָס איהר האָט מיט מיר געמאַכט האָט איהר מיך אויף אַ מיאוסען אופן בעשווינדעלט.

קיסטער האָט בעוואונדערט די חוצפּה פון דעם פערברעכער. געוויס קען ער גאָרנישט ענטפערען, זיין לאַגע איז געווען אַזעלכע, אַז מ'האָט איהם געקענט איינרעדען וואָס אייגער האָט נאָר געוואָלט, רעאַגירען איז געווען איבעריג און אפילו אומנוציג, ער האָט דעריבער גאָרנישט געענטפערט און געוואַרט ביז ראָבערט וועט געבען ווייטערדיגע ערקלעהרונגען

— אַלזאָ איך זעה, אַז איהר שטעלט זיך גאָר נישט פאַר די געשעפטליכע פערבינדונג צווישען מיר און אייך, איך גלויב אייך, הגם איהר האָט נישט צו מיר קיין צוטרוי. ס'איז מעגליך, אַז איהר פיהלט נישט אַרוים דעם שייכות צווישען מיר און אייך, איך וועל דאָס אייך ערקלעהרען.

דזשאָו האָט זיך אַנגעקוקט, ער איז געווען פול מיט שמוץ און בלאָטע, ער האָט געפּרובט זיך אָפּצוציינען, אָבער זיאָס האָט זיך ווייניג-וואָס איינגעגעבען.

— איהר בעהמט ערנסט מיינע רייד, האָט ראָבערט ווייטער געריעט, ווען איך האָב געזאָגט, אַז מיר האָבען איך אָנגעגעבען אַ סאַלאָן-צימער. מילא ס'האַנדעלט זיך דאָך נישט וועגען קיין אַנצוג, וועלכען מ'קען בייטען, הערט מיך אויס, מיסטער פּאָליציי-אינספּעקטאָר דזשאָו קיסטער, איך מיט מיינע הענד האָבען ערמאָרדעט לעאָן בלומאַן, איך מיט מיינע הענד האָב איהם אָפּגעשניטען דעם קאָפּ, איך מיט מיינע הענד האָב איינגעפּאַקט דאָס פּאַקעט און אַליין אָנגעגעבען אויף דער פּאָסט.

— אַז איהר זענט פעהיג דערצו, אין דעם צווייפעל איך נישט, האָט דזשאָו געזאָגט און ווידער פערשוויגען געוואָרען.

— איך האָב אָבער ווייניג דערפאַר בעקומען, האָט ראָבערט ווייטער גערעדט, אַזוי ווי ער וואָלט נישט געהערט וואָס דזשאָו האָט געמורמעלט, זעהר ווייניג, איך בין איינגעגאַנגען אויף דער דאָזיגער געלויבונג, וועלכע איך האָב בעקומען, ווייל כ'האָב נישט געוואוסט וואָס פאַראַ פערשוין דער ערמאָרדעטער איז, כ'האָב געמיינט, אַז דאָס איז עפּיס אַ בירגערל, וועלכער בעוועגט נישט קיין שום נוצען אויף דער וועלט, איצט אָבער האָב איך זיך דערוואוסט, אַז ער איז געווען גאָר אַ גרויסער מענש, וועלכען ס'איז געווען פּשוט אַ שאַד אָפּצורויטען פון דער וועלט, באַר ס'איז דאָך שוין פערפאַלען, ער וועט שוין קיין תחית המתים נישט אויפשטעהען, פערדריסט מיך טאַקע דאָס געשעפט פאַרוואָס מ'האָט דעם געשיקטען ראָבערט שענדליך אָפּגענאַרט.

— דאַרפט איהר האָבען טענות צו דעם וועלכער האָט אייך אָפּגענאַרט, פאַר מיר אין אייער גאַנצע ערצעהלונג בכלל נישט אינטערעסאַנט.

— אַזוי גאָר? נישט אינטערעסאַנט, אָדער נישט אָנגענעהם? איך ווייס, אַז דאָס איז דאָס צווייטע, כ'קען פערשטעהן, אַז ס'איז נישט ליב ווען מ'זאָגט אימיצען אַ פּריקרע אמת אין די אויגען אַריין.

— מאַכט אַ סוף פון דער לאַגע, האָט דזשאָו אויסגעשריגען, איך האַלט דאָס נישט אויס, איך וויל מעהר נישט הערען אייערע ערצעהלונגען.

— געוויס וועל איך גלייך מאַכען אַ סוף צו דער לאַגע, באַלד וועל איך אויפקלעהרען, אַז די טענות זענען געווענדעט צו אייך.

— פאַרוואָס צו מיר.

— דערפאַר ווייל איהר האָט דעם דאָזיגען מאָרד בעשטעלט.

— שווייגט! איך זאָג אייך שווייגט!

— נו דערגערווירט אייך נישט, מיסטער, די קאָמעדיעס וועט איהר שפּילען ביי זיך אין ביוראָ, אויב איהר וועט נאָך די זכיה האָבען דאָרט אַהינצוקומען, מיט מיר וועלען אייך די אַלע קונצען נישט העלפען, דאָס האָט איהר בעאויפטראַגט דעם „ווייסען אויסטען", אַז ער זאָל אַפּרוימען דעם פּרעמיער פון דער וועלט און זיך קאָפּ צושיקען אַלס מתנה דעם הויפּט-פּאָליציי-אינספּעקטאָר, דער „ווייסער" איז אָבער צו ווייך צו אַזעלכע ענינים, ער האָט נישט אַזעלכע שטאַרקע נערווען און דעריבער האָט ער דאָס מיר איבערגעגעבען, און איך מוז אייך זאָגען, אַז איך גלויב מעהר דעם „ווייסען" ווי אייך, וואָס ער האָט מיר געזאָגט, אַז ער האָט בעקומען באַר די עטליכע פונט גלויב איך איהם.

דזשאָו איז געוואָרען בלייך, וואָס איז דאָס פאַראַ טייוועל? זאָל ער לייקענען האָט דאָס נישט קיין שום זין, ער וועט דאָ אַהערברענגען דעם „ווייסען" איז יענער וועט איהם דאָס זיכער זאָגען אין די אויגען אַריין, מודה זיין זיך דערין וואָלט געווען גוטער זיין כבוד, ער האָט דעריבער געשוויגען. דאָס איז געווען די גלייכסטע זאַך און דער בעסטער צייטווייליגער אויסוועג פון דער סיטואַציע.

— נו, איהר שווייגט? איהר מיינט, אַז איך האָב צו אייך טענות צוליב דעם וואָס איהר האָט בעשטעלט דעם מאָרד? ס'הויבט זיך נישט אָן

(פאָרטזעצונג קומט)

הנחה-פעסער קיין עסטרייך און טשעכאסלאוואקיי

די היגע אפטיילונג פון וואגאן-לי-קוק מאכט בעקאנט די פאראינטערעסירטע, אז זי ארבייט אויס הנחה-פעסער קיין עסטרייך אויף א צייט פון פיר וואכען און פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי אויף דער צייט פון איין חודש.

אינפארמאציעס וועגען די הנחה-פעסער ערטיילט דאס ביורא פון וואגאן-לי אין די שעה'ן פון 9 פריה ביז 8 אוונט. טעל. 170-77.

קיין וויען פאר 115 זל.

פאפולערע אויספלוגען פון וואגאן לי קוק

די היגע אפטיילונג פון דער אינטערנאציאנאלער געזעלשאפט פאר שלאף-וואגאנען, ארגאניזירט אין דער צייט פון 23-טען פעברואר ביז'ן 4-טען מערץ ד. י. א 10 טאגיגען פאפולערען אויספלוג קיין וויען.

דער פרייז פאר די אנטיילנעמער אין דעם אויספלוג בעטרעפט 115 זל. — און נעמט ארום: אויסלענדישען פאס און וויזע, באהן-רייזע אין ביידע זייטען, אנטיילנעמער-קארטען, וועלכע בערעכטיגען צו געניסען באהן-הנחות קיין זעמערינג און אין אנדערע ווינטער-ספארט-פלעצער, די אנטיילנעמער געניסען אויך הנחות אין האטעלען און טעאטערן.

נעהנטערע אינפארמאציעס און איינשרייבונגען ערטיילט און נעמט אן דאס ביורא פון וואגאן-לי פיעטריקאווער 64 טעל. 170-77. צוליב דער בעגרעניצטער צאהל פלעצער, איז דער טערמין פון די איינשרייבונגען אויף דעם אויספלוג שטארק בעגרעניצט.

אמטליכעס

(א) דער לייטער פון דער אפטיילונג פאר שטעטישע פלאנטאציעס, אינזש. סטעפאן ראנאוויטש האט נעכטען אנגעהויבען זיין אפרוה-אורלויב.

בעפאלען אין גאס

(א) נעכטען 3 א זייגער ביינאכט איז אין גאס אויף ראג 7 שיערפיען און פיעטריקאווער בעפאלען געווארען דורך אומבעקאנטע פערשוינען דער 20 יאהריגער בוכהאלטער איגנאצי מייזנער (פון זל. 1 מאי 36).

די אנפאלער האבען מייזנערן שטארק צעני־ וקט מיט מעסער בעוועהר.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אהיים.

מ'טראגט איהם אויף די הענט

אזא גרויסער מענש איז ער, דער פויגעל-בחור

ווי שייך, אז מ'קריגט פאר 3 — 8...

(א) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען 22-יעהריגען קאזשימיעזש זשוויעזשנאווסקי, וועלכער איז נישט קיקענדיג אויף זיין יונגען עלטער שוין געווען פארמשפט אזש — 12 מאל.

זשוויעזשנאווסקי, איז דעם 5 דעצעמבער פ. י. פערמשפט געווארען דורכן שטאט-געריכט אויף 8 חדשים תפיסה פאר שפילען אין „דריי-קארטען".

נאכן אויסהערען דעם אורטייל, איז ער צוגעלאפען צום ריכטער-טיש, גענומען קלאפען מיט די פויסטען אין טיש, צוברעכענדיג דערביי דעם צלם, וואס איז געשטאנען אויפן ריכטער-טיש.

זשוויעזשנאווסקי האט געגען אורטייל אפעלירט. און נעכטען האט דאס קרייז-געריכט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ.

אויסער דעם, וועט ער זיך האבען צו פערענטפערן, פאר מאכען די אוואנטורע אין געריכט.

אויפן נעכטיגען פראצעס האבען 2 פאליציאנטען ארייגעטראגען זשוויעזשנאווסקין אין געריכטס זאל, ער האט סימולירט א פאראליטיקער, און ליגענדיגערהייט האט ער אפגעגעבען זיינע ערקלערונגען.

וועגען די שטאטישע אבצאל פון אגערס

(א) מיט עטליכע טעג צוריק האט די לאדזער שטאט-פערוואלטונג ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועגען איינקאסירען די אבצאהלען פון די אגערס, וואס ווערען אויפגעהאלטען אין לאדז, און וואס פערמאגען נישט קיין ליצענציעס.

אין שייכות דערמיט, וואס עס זענען נאך נישט ארויסגעגעבען געווארען די ענטשפרעכענדע אויספיהר-פארשריפטען, איז די פריהערדיגע פעראָרדנונג אפגעשטעלט און די אינקאסא איז צייטווייליג פערהאלטען געווארען.

זעלבסטמארדען

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג, אויף דרעווגאווסקא 83, האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד, מיט יאדינע, א געוויסער טעאדאר ביאלאבזשעסקי, אנ'ארבייטער פון „י. ק. פאזנאנסקי".

אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

* * *

(א) בעוויסער וולאדיסלאוו צוקער (פון ריבארסקא 12) האט זיך מחמת נויט גע'סמ'ט מיט זאלץ-זויער.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאר הונגער

(א) אויף לימאנאווסקיעגא 75 איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג דער 28-יאהריגער יאן שטשעפאניאק (פון לימאנאווסקיעגא 128).

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין זאפאס-שפיטאל.

איז א טויער בגוואלד

האט מען אוועקגעכאפט 2 בריליאנטענע רינגען

(א) א געוויסע אסתר העבריקאווסקא (פון ציגעל גאס 21) האט געמאלדען אין דער פאליציי אז איז טויער אויף קאמיענא 3, האבען 3 אומבעקאנטע פערשוינען בגוואלד אוועקגעריסען ביי איהר 2 בריליאנטענע רינגען, אין דעם ווערט פון 4,500 זלאטעס.

איבערגעפאהרען

(א) אויף פאביאניצער גאס אין איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא די 8-יעהריגע עווא פיארסקא (פון סטאשיצא גאס 15).

א שטארק צושעדיגטע מיט א צובראכענעם פוס האט מען זי אפגעפיהרט אין קרייז-שפיטאל.

דער שאפער, יוזעף אלטער פון קאליש, ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט.

„די וועלט לאכט"

אין „מעטרא" און „אדריא"

דורך דער פערמיטלונג פון פערטרעטער פון „פאלאן אפילם" ה' פרידעז ווערט איצט אין „מעטרא" און „אדריא" דעמאנסטרירט דער בערימטער סאוויעטישער פילם „די וועלט לאכט".

די דאזיגע מוזיקאלישע קאמעדיע איז א בייעס אין דער סאוויעטישער פילם-קונסט. דער פילם איז צוגעשניטענע אפערעטקע און רעוויע-מוסיג, פערמאגט אנ'אצר אייגענארטיגע הומאר און זעלטענע קאמישע סצענעס. עס פעהלט אויך נישט אין דעם פילם קיין ביסענדע סאטירע און שניידיגע איראניע אויף פערשידענע דייטען פון לעבען. די טעכניק איז אנ'אויסגעצייכנטע און דאס שפילען פון די ארטיסטען איז גלאנצענד.

Dr. med.
R.Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכמ'

מוזיקאלישע נאטיצען

צוויי יודישע קאנצערטן: פון „הזמיר"-כאר און פון מ. קוסעוויצקי

„אונזער" הזמיר האט אין דריטען קאמער-קאנצערט ווידער מאביליזירט זיינע אלע כוחות און מיטלען: ארקעסטער, כאר, סאליסטען און קווארטעט, און בעוויזען זיין אינטענסיווע טעטיגקייט, וועלכע פערדינט יעדע לויב, אזוי ווייט, אז אפילו די קריטיק האט פאר דעם געזאמטען איינדרוק אויך נאר איין אויסדרוק: גוט. דערמיט וואלט אייגענטליך שוין געווען די היינטיגע רעצענזיע ערשעפט, אבער מיר האבען ערשטענס, געהערט צווישען די פיל געלונגענע נומערן א פראגמענט פון דער גרויסער איינגעלייגטער קאנטאטע „עכא פון דער וויסטע" פון דיר. י. זאקס, וואו דער דיכטער און קאמפאניסט פעראייניגען זיך צו שילדערן פאעטיש און מוזיקאליש די ווינקעלעך פון אונזער נאך נישט בעלעבט און וויסט לאנד, וואו שאקאלען-נעסטען (ווי דיר. פערלמאן האט געזאגט אין זיין איינהאלט- און פארבען-רייכער ערקלערונג איבער'ן פראגראם און בעזונדערס איבער דעם נומער אנגעוויזען). הערענדיג דעם הויך-מוזיקאלישען פראגמענט ווארטען מיר מיט אונגעדולד אויף דער אויפפיהרונג פון דער גאנצער קאנטאטע, וועלכע וועט זיין, ווי מיר האפען, א בערייכערונג אין דעם יודישען מוזיקאלישען אוצר. צווייטענס, איז א חוב צו זאגען א פאר ווערטער איבער'ן קווארטעט.

אונזערע רעוועלערסען!

רעוועלערסען אין זייער פראדוקציע איז א נייער זשאנר און געזאנג ווי דזשאז אין ארקעסטראלער מוזיק. מיט זיינע כאראקטעריסטישע בעטאכטע סינקאפירטע ריטמען, מיט זיין אונגאר-מאנישע הארמאניע, מיט זיין גרילצענדיגער שטימאמפערגדיגער איז דאס אנ'איבערקרימעניש פון ריכטיגען דזשאז און איז זעהר מאדערן געווארען (דאנא-כאר, יאראנדא-כאר און דאס לוסטיגע לעמבערגער „פינפטעל" זענען געווארען א שם דבר.

אונזערע רעוועלערסען, די ה"ה העכט, ברידער גרינוואלד און שארפשטיין זענען שוין אפשר נישט אזוי מאדערן, ווייל זיי האבען אנגעהויבען זייער „מארש" אין מלחמה-צייט און זענען דעריבער די עלטסטע רעוועלערסען און אויך נישט מאדערן דערפאר, וואס זיי הויכען און אטעמען אויס אמאל א... יודיש לידעל, נישט חלילה פון לידער-קראנץ... אבער, ליבע „אונזערע" רעוועלערסען דאס איז גראד אייער מעלה. איהר דארפט נישט פערגעסען, אז איהר מוזט זינגען נור פאר „אונזערע" און פאר אונזערע, ווען איהר זינגט יודיש, זענט איהר אונז נאך ליבער. אזוי ווי ליב, אזוי ווי איהר זינגט ליב, שעהן ריטמיש און צוזאמענגעהאלטען, ווי מיר מוזען זיך אין דער ערישער שגעון-צייט צוזאמענהאלטען, דעריבער אוועק מיט'ן לידער-קראנץ און זינגט נאר אזעלכע ליבע לידער, ווי פון זעלמאן און זאקס. דריטענס, אנ'אנער קענט ווארט פאר פרוי פיעטרושקא, דעם מוזיקאלישען נערוו אין דעם ליכטיגען שאטען פון הזמיר. אט די טרייע דינערין פון מוזיק בכלל און פון יודישער מוזיק בפרט, וועלכע ווירמעט איהר מוזיקאלישען וויסען און קענען שוין פון א לאנגער צייט דעם הזמיר, האט פון „קאנצערטא גראסא" אן בעגלייט זי דעם ארקעסטער, כאר מיט אלע וויבראציען פון איהר מוזיקאלישער נשמה, ווען דער סאליסט ווערט אמאל אונטריי דעם טאקט, איז אבער די איידעל-מוזיקאלישע בעגלייטערין פרוי פיעטרושקא טריי דעם סאליסט און געהט איהם נאך, ווי א ליכטיגער שאטען, פערדינט זי נישט קיין אנערקענט ווארט?

* * *

אויבערקאנטאר מ. קוסעוויצקי איז נישט קיין רופא חולים, האט גארנישט צו טון מיט מעדיצין. דערפאר האט ער זעהר פיל צו טון מיט הארציגע געזאנגען. זיין לעצטער קאנצערט איז געוועזען א שפע פון הארציג יודישע געזאנג.

ווער אונז גוטס גינט צו מאכען זיך א יום-טוב אין דער וואכען און קוסעוויצקי זאל בעציהרען דעם יום-טוב מיט זיין פראכט-געזאנג...

ווי עס שיינט אונז, איז זיין שטימע געווארען קלאנגפולער, אויסגעגליכענער אין אלע רעגיסטערן און זיס-אנגענעהמער ווי פריהער. נאכ'ן אנפאנג (שמח פון אלע טענער) אויסדרוק און פערבינדונג פון פראזע האבען מיר אין קוסעוויצקי'ן א קיעפורא'ן נאר אין א בעסערע אויפלאגע, ד. ה. אין א יודישע.

אזא זינגער, וואס מאכט ציטערן יודישע הערצער קען און איז נאר א יודישער.

פרוי דאווידאוויטש-ליכטערמאן בעגלייטעט איהם ווי א בארמהערציגע שוועסטער טריי און גענוי. מאכט קוסעוויצקי א זייטיגען אפנויג, ווי זיין מוזיקאלישער טעמפעראמענט דיקטירט איהם אין דעם מאמענט, הארכט אויף פרוי דאווידאוויטש-ליכטערמאן און געהט נאך מיט איהר מוזיקאלישען אינסטינקט און שארפען געהער נאכ'ן סאליסט, טריט ביי טריט, פיהלענדיג אין דער זעלבער רגע זיינע אלע אינטענציאנען, און אזוי בעקומט זיך דער איינדרוק פון איהר בעגלייטונג דעם סאליסט, ווי עפעס גאנצעס און עגגענעהם הארמאנישעס.

D—ski.

מ'וואַרפט זיך מיט קינדער

(א) אין קארידאר אויף זגערזשער 12 האט מען געפונען אנ'אונטערגעווארפען יונגעלע אנ'ערך 8 חדשים אלט. מ'האט דאס קינד אריבערגעשיקט אין דערציהונגס-הויז.

* *

(א) אין טויער אויף זאוואדזקא 11, וואו עס געפינט זיך די אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, האט עמיצער אנ'אומבעקאנטער מאנספערשוין איבערגעלאזט 4 קינדער פון 2 ביז 12 יאהר, און אין אליין עוקר געווען. דאס עלטערע קינד האט דערקלעהרט, אז דעם פאטער רופט מען ווינצענטי מאלשווייס און אז ער וואוינט אויף אנטאניעגא 8.

מ'האט די קינדער איבערגעשיקט אין זשלאבעק, און דער פאטער ווערט געזוכט.

רעפעראט פון ד"ר מיכאל אדלער

א.ד.ט. „יודען אין דרום-אמעריקא"

היינט קומט פאר אין לאקאל פון דער יודישער לאנדקענטשאפט געזעלשאפט (זשעטעקא, וואולטשאנסקא 35) דער אינטערעסאנטער רעפעראט פון דעם יונגען יודישען געלעהרטען, עסנאלאג, ד"ר מיכאל אדלער.

ער וועט רעדען אויף ד. ט. „יודען אין דרום-אמעריקא" מיט אנ'אלגעמיינער איבערזיכט פון דער געשיכטע און לאגע פון דעם דרום-אמעריקאנישען קאנטינענט.

סיי די פערזאן פונ'ם חשוב'ן לעקטאר, סיי די טעמא האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס.

שטורמישער ערפאלג פון אלעקסאנדער גראנאך

אין „וועלט-געוויסען"

די נעכטיגע פרעמיערע-פארשטעלונג פון אלטער קאציזנעס סינטעטישען רעפארטאזש „וועלט-געוויסען" איז אראפ מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען ערפאלג. דאס טעאטער „ראזומאיסאטשי" איז געווען איבערפולט פון א פערשידענארטיגען עולם, וואס האט אויפגענומען סיי דאס שטיק גופא און סיי די ארטיסטען מיט אויסערגעוועהנליכער בעגייסטערונג.

בעזונדערס האט אויסגענומען דער קינסטלער אלעקסאנדער גראנאך, וועלכער האט אין דער ראלע פון „שלום שווארצבארד" ממש אלעמען בעצויבערט. זיין שפילען וועט זיך זיכער איינקריצען אין זכרון פון די צושויער, וועלכע זענען מיטגעריסען געווארען פון זיין וואונדערבארער קרעאציע.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 30-טן יאנואר

6.45 פריהמארגען אוידיציע, 6.48 פליטען 6.52 גימנאסטיק, 7,07 פליטען, 7.50 רעקלאמע קאנצערט, 11,57 צייט סיגנאל, 12.03 ידיעות 12.05 פרעסע איבערזיכט, 1.00 ידיעות פון טאג 1.05 פליטען, 3.30 עקספארט ידיעות, 3,35 בערזע, 3.45 טעאטער פראגמענטס, 4.00 איטאליענישע "שטימונגען", 4.45 אוידיציע פאר עלטערע קינדער, 5.00 שובערט'ס לידער, 5.25 א שמועס וועגען קינדער, 5.35 פליטען, 5.50 רעטונגבער פאר ספארטלער, 6.00 פליטען, 6.10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6.15 טריא קאנצערט, 6.45 פארלעזונג, 7 פאלקס לידלעך, 7.20 אקטועלער שמועס 7.30 פליטען, 7.50 ספארט ידיעות, 8.00 פרעליכע מוזיק אוידיציע פון לעמבערג, 8.45 אוונט ידיעות 9.00 שאפען קאנצערט פון זאפיא ראבצעוויטש 9.30 פארלעזונג אין דייטש, 9.40 געזאנג רעציטאל. 10.00 רעקלאמע קאנצערט. 10.15 טאנץ מוזיק' 11.00 ידיעות, קאמוניקאטען, 11.05 טאנץ מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	97.00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע		—	47.00
4 „	דאלארובקא		—	53.50
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			71.38
5 „	ווארשאווער ס.-ב.		1934	62.25
5 „	לאדזער		„	53.75
ענגלישער פונט	—	—	—	26.06
דאלאר אפיצ.	5.35	נישט אפיצ.	—	5.30
גאלד-דאלאר	—	—	—	8.90
גאלד-רובל	—	—	—	4.57
דייטשער מארק	—	—	—	2.01

מעלדונג

גרינבוים, בן גריון, זשאבאטינסקי און זרבבל

אויף דער אויבענדערמאהנטער טעמא, קומט פאר היינט, מיטוואך דעם 30 יאנואר ד. י. א גרויסער מיטינג אין לאקאל פון דער „יודען-שטאאטספארטיי" פיטרקאווסקא 57. דער מיטינג האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע פעראינטערעסירונג.

5998

קראנג-קינא
CAPITOL
16 זאוואדזקא

הייבט פרעזענטירען מיר דעם פרעכטיגען פילם מיט טויזענטער פאסירונגען און עמאציעס א. ג.

„דער אינזעל פון אוצרות“

אין די הויפט-ראלען: WALLACE BEERY און JACKIE COOPER — אויסער'ן פראגראם: א בילד אין פארבען FOX און פאס-אקטואליטעטען
אנהויב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ., שבת, זונטאג און חגאות – 12.15 בייטאג. — קירצליך: „דאס געהיימניש פון דער קליינער שערי“.

קליינע
אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

פון זאפארט צו פארדינגען צוויי צימער און קיך, ערשטער שט. 133 זל. א קווארטאל. פאלודניאווא 18, פרידמאן. 5997

א צימער און קיך מיט בעקוועהמ-ליכקייטען שוין פון 1. פעברואר אוועק-צוגעבען 11-טער ליסטאפאדא 9. — צו ערפאהרען אין דער צוקערניע פון מ. קאטעק. 5990

א פריילין קאן איך מיטנעהמען קיין ארץ-ישראל. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער "H". 5985

פערשידענעס

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיציר-טער נייהער ביים קאמאשען - שטעפער מ. פרינץ, פיעטריקאווער 6. 5669

ביטשריפטען-ביורא

פאר די אדמיניסטראטיווע און גדריכטס-אינסטאנצען
דוד יאקובאוויטש
לאדז, פיעטריקאווער 35, טעל. 116-07.

עס ווערט געזוכט צו קויפען א קריטע נייה-מאשין אין גוטען צושטאנד. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „קריטע מאשין“.

ענטשולדיגונג. דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאר דער פערוואלטונג פון היטעל-מאכער-צעך פאר מיינע אומטאק-טישע אויסדרוקען. 5992
מיט אכטונג מ. סעגאל.

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוו. קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין פערלויף פון א חודש צייט מיט דער ניי-עסטער ארטאגראפיע, -אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. אלעע 1-טער מאי 4, וו. 21, ביי ליפשיץ.

דאס שטריקער-פאך ווערט ערלערנט גרינדליך און גוט ביים שטריקער-מייסטער ש. באגען, זאקאנטנא 9. 5995

איך זוך א שותף מיט א קאפיטאל פון 2 טויזענד ביז 3 טויזענד זל. צו אנ'עלעקטראטעכניש געשעפט, עווענטועל אבצוגעבען א געווועלב מיט 2 שויפענ-סטער אין צענטרום שטאדט. אפערטען אין אדמ. אונטער „געשעפט“. 5994

איך נעהם אן אויף לוין א זעצל קינדער-שקארפעטלעך, ווי אויך טעניס. דאלנא 10, וו. 16. 5989

ס'ווערט געזוכט שטריק-מאשינען 5-ער, 8-ער, 10-ער, ווי אויך א שפול-מאשין, קראץ-מאשינען, אבערלאק. צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 29, וואהנ. 6, טעל. 135-95. 5996

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za № 76655 z dn. 30/XII 1931 r. na Zł. 15.– na imię Rotkopfa Mojżesza, Kilińskiego 75. 5994

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za № 37883 z dnia 1/9 1926 r. na Zł. 25.– na imię Tow. Machzykaj Cholim, Kilińskiego 120. 022

שיטלעך
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סטווערא 15

פריוואט-קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערען-
קראנקהייטען 86
Piotrkowska 55
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הוים-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40.
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

פאר שאכטעל-מאכער, ליגירער, בוכבינדער און דרוקערייען!
רעפעראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען - טיילען און שווייסונגען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER Łódź,
11/13 קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

Dr. med.
ROZENHAUZ-EDELISTOWA
ספעציאל-ארצט פאר קינדער-קראנקהייטען
וואוינט איצט פאלודניאווא 6
טעל. 110-49
נעהמט אן פון 8 – 9 פריה
און פון 4– 6 נאכמיטאג.

Dr.
J. Neuman
כירורג
(וועלכער אָרדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא)
נעמט אן אין דערהיים פון 5–8 אוונד.
זאכאדניא 57, טעל. 95=281

אכטונג, מאנופאקטור-סוחרים אין לאדז!
צוליב דעם, וואס פון 1-טען פעברואר 1935 ווערען צוריקגע-צויגען די הנחות פון באהן-טאריף מצכט דער
לאדזער עקספעדיטארן-פעראיין
אויפמערקזאם דער לאדזער קונדשאפט, אז אין זייער אייגענעם אינטערעס דארפען זיי אלע ארויסשיקען זייערע טראנספארטען ביז דעם 31-טען יאנואר איינשליסליך, כדי מען זאל קענען עקספעדירען 218
שפעטסטענס דאנערשטאג, דעם 31 יאנואר 1935,
ווייל צוליב דער געשעפטענער לאגע וועט די פראכט פון 1/II ה"י ווערען טייערער.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
Z. Wajs
האט זיך איבערגעצויגען אויף
באוואמיעסקא 5 (פראנט)
ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעמט אן פון 9—1 און פון 3½—8 אוונד.
זונטאג און יום-טובים פון 9—1 מיטאג
צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
D. ROZENCWAJG
וואוינט יעצט אויף
72 פילסודסקיעגא 72
(ווסכאדניא) פראנט 2-טען שטאק
טעלעפאן 128-74.

Dr. med.
M. Wajnberg
נערווען-קראנקהייטען
(עלעקטריזאציע)
נעהמט אן פון 5 – 8 אוונד
25 זשעראמסקיעגא 25
טעל. 172-20.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוועכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ
פאר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
6. שערפיעץ 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221 72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אוונד.

קאמיטעט ארויסצוגעבען
„משנה חב"ד“
פון חיים יצחק בוביר
אדרעס פאר קארעספאנדענץ:
Rab. S. Trajstman, Łódź, Zachodnia 57.
מיר טיילען מיט, אז עס האט זיך אנגעהויבען די אקציע צו פערשפרייטען „משנה חב"ד“ פון ח. י. ביבין און עס ווערען אנגענומען חותמים אויף דאס ווערק. במשך פון דער אקציע בעטרעפט דער פרייז אנשטאט 25 זל. נאר – 12 זל.
„משנה חב"ד“ ענטהאלט בערך 900 דרוק-זייטען און טיילט זיך אין 13 חלקים: 1) משנת האלקות, 2) משנת הנפש, 3) משנת עבודת אלקים, 4) תורה ותפלה, 5) משנת הבינוני, 6) התשובה. 7) המוסר, 8) הבואה, 9) הצדקה, 10) השכינה, 11) ישראל ועמים, 12) המשיח, עוה"ב ותחה"מ, 13) רבי וחסידים.
דעם געלד-בעטראג ווערט געבעטען צו שיקען אויף דער משעק-קאנטע.
Nr. 146.058 Rabin Eljasz Josek Fajner — Łódź.

צוליב'ן קריזיס!
ביליג און גוט! ● רעיעל און פינקטליך!
די בעקוואמסטע יודישע בעמישע
וועשערייל און פארבעריי
„עריקא“
מליבארסקא 2, (ביים רוג בזשעזשינער)
וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו קאנקורענץ-פרייזען
אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף רעהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטייפע און ווייכע וועש.
ביליגער ווי איבעראל! פון 4 זל. אנ'אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ'אויבער-העמד, 15 גר. א קראגען.

ערשטע יודישע שלייפעריי
„ZGODA“
לאדז, ציגעל-גאס 2, טעל. 134-51
(רוג פיעטריקאווער)
מאכט בעקאנט, אז זי נעמט אן צו שלייפען און שארפען אלערליי מכשירים פאר פליישערס, שניידער, איינבינדער, פריזיערס זאוויי גלימשערס אז"וו
ערשטקלאסיגע אויספיהרונג! סאלידע בעהאנדלונג!
ביליגע פרייזען!

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא-פעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס. - גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז די פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאך'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . .
נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מיטטעלווארט—10 גר.
בייטער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.